

บทที่ 5

วิเคราะห์วิธีการสร้างภาพความเป็นจริง ในช่วงวิกฤตการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 ทางสื่อวิดีโอ

เหตุการณ์ต่างๆ ที่ถูกนำเสนอเป็นความจริงทางการเมือง ในช่วงวิกฤตการณ์ เดือนพฤษภาคม 2535 ผ่านทางสื่อวิดีโอนั้น พบว่า ไม่ได้มีความแตกต่างกันมากนักในเรื่องของเหตุการณ์ที่นำเสนอ หากแต่สิ่งที่ทำให้เหตุการณ์เดียวกัน มีความแตกต่างกันไปในวิดีโอเทปแต่ละม้วน ก็คือ วิธีการที่ผู้จัดทำวิดีโอเทปนั้นๆ นำมาใช้ในการสร้างความเป็นจริงของเหตุการณ์ และนำเสนอแก่ผู้ชม

การสร้างความเป็นจริงในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น มีวิธีการในการที่จะสร้างและสื่อกับผู้รับสารมากมายหลายวิธี ทั้งการใช้ภาพ เสียง สัญลักษณ์ ข้อความ หรือวิธีการอื่นใด ที่จะสามารถสื่อความหมายกับผู้รับสาร ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารนั้น และการเลือกใช้วิธีการต่างๆ เหล่านี้ ก็ไม่ได้จำกัดเพียงแต่วิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น เพราะว่าการสื่อความหมายอาจจะได้ผลมากยิ่งขึ้น เมื่อมีการใช้วิธีการหลายอย่างพร้อมกัน

จริงอยู่ที่ว่า ภาพภาพหนึ่งสามารถแทนคำพูดได้เป็นล้านคำ อย่างไรก็ตามภาพเหตุการณ์เดียวกัน อาจจะทำให้เกิดความเข้าใจที่แตกต่างกันไปได้ในผู้รับสารแต่ละคน แต่ละกลุ่ม ที่ต่างความคิด ต่างประสบการณ์ ต่างสังคม และสิ่งแวดล้อมกัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้จัดทำต้องใช่วิธีการอย่างอื่นประกอบ เพื่อให้การสื่อความหมายได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ในกรณีการศึกษาครั้งนี้ ก็เช่นเดียวกัน ผู้วิจัยพบว่า ผู้จัดทำวิดีโอเทปวิกฤตการณ์เดือนพฤษภาคมนั้น มีวิธีการในการสร้างความเป็นจริงของเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น ที่ทำให้เหตุการณ์ที่มีการนำเสนอในวิดีโอเทปแต่ละม้วน มีความแตกต่างกันออกไป

วิธีการหลักที่สื่อวิดีโอ นำมาใช้สร้างความเป็นจริงของเหตุการณ์ทางการเมืองในเดือนพฤษภาคม 2535 ก็คือ การใช้ถ้อยคำ การเลือกภาพที่แสดงถึงเหตุการณ์ และการใช้เสียงประกอบ ทั้งเสียงเพลงและเสียงดนตรี โดยมีรายละเอียดของการสร้างความเป็นจริง ของวิดีโอเทปแต่ละม้วน ในแต่ละช่วงของเหตุการณ์ ดังนี้

1. เหตุการณ์ก่อนวิกฤตการณ์

ก. การรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ของพล.อ. สุจินดา คราประยูร

วิดีโอเทปที่ผู้จัดทำเป็นองค์การประชาธิปไตย และฝ่ายประชาชน ใช้ถ้อยคำบรรยายถึงเหตุการณ์ตอนนั้นว่า

ขณะที่ 5 พรรคการเมือง เสนอและยืนยันให้นายณรงค์ วงศ์วรรณ เป็นนายกรัฐมนตรีมาโดยตลอด หากแต่ในวันที่ 7 เมษายน 2535 ประธานสภาวิชาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ กลับนำชื่อพล.อ.สุจินดา คราประยูร ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของทั้ง 5 พรรค

พล.อ.สุจินดา คราประยูร อธิบายถึงความจำเป็นที่จะต้องมารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีว่า เสียสัจย์เพื่อชาติ (วิดีโอ "บันทึกสีดำ")

นอกจากคำบรรยายดังกล่าวแล้ว ผู้จัดทำยังได้ปล่อยเสียงคำพูดของ พล.อ.สุจินดา ว่า ". . . ผมจำเป็นต้องเสียสัจย์ ที่เคยกล่าวไว้ว่า จะไม่รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลเดียวว่า เพราะความเป็นทหาร ที่เรามีคติประจำใจว่า เรายอมเสียสละได้แม้ชีวิต เพื่อประเทศชาติ เมื่อเกิดความจำเป็นที่เราจะต้องทำงาน เพื่อประเทศชาติ เพราะฉะนั้น การเสียชื่อเสียง เสียสัจจะวาจา . . . ก็อาจจะเป็นความจำเป็น

ภาพของพล.อ.สุจินดา ที่ผู้จัดทำวิดีโอเทปนี้ นำมาเสนอนั้น เป็นภาพเหตุการณ์ในวันที่ 8 พ.ค 2535 ที่พล.อ.สุจินดา แกลงอำลาชีวิตราชการในกองทัพ ซึ่งในช่วงหนึ่งที่แกลงนั้น พล.อ.สุจินดา มีอาการน้ำตาคลอ

ส่วนผู้จัดทำวิดีโอเทป "หมายเหตุพฤษภาฯ" บรรยายถึงเหตุการณ์นี้ว่า

วันที่ 7 เมษายน ท่ามกลางกระแสการคัดค้านของนิสิต นักศึกษาและประชาชน พล.อ. สุจินดา ได้อ้างว่า จำเป็นต้องเสียสัจเพื่อชาติ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 19 ของเมืองไทย โดยอาศัยการสืบทอดอำนาจที่วางไว้ในรัฐธรรมนูญ การสนับสนุนจากวุฒิสมาชิก 270 คนที่ตนเองตั้งขึ้นมา การสนับสนุนจากกองทัพ และจาก 5 พรรคการเมือง

เมื่อผู้ยึดอำนาจไม่กลับเข้ากรมกองตามสัญญา ไม่คืนอำนาจให้ประชาชน สำคัญที่สุดคือ เอาพรรคการเมืองกับนักการเมือง ที่เคยกล่าวหาว่า โกงกินบ้านเมือง มาร่วมรัฐบาล ประชาชนโดยทั่วไปจึงเริ่มเห็นแล้วว่า การยึดอำนาจ 23 กุมภาพันธ์นั้น มิได้เป็นไปเพื่อประเทศชาติและประชาชน แต่เป็นไปเพื่ออำนาจของรสช.เอง

ผู้จัดทำยังได้ปล่อยเสียงคำแถลงของพล.อ.สุจินดา ว่า ". . . เพราะฉะนั้น การเสียชื่อเสียง การเสียสัจวาจา ก็อาจจะเป็นความจำเป็น"

สำหรับภาพของพล.อ.สุจินดา นั้น ก็เป็นภาพเดียวกันกับที่นำเสนอในวิดีโอเทป "บันทึกสีดำ" คือ ภาพของพล.อ.สุจินดา ที่แถลงอำลาชีวิตราชการในกองทัพ

วิดีโอเทปที่เป็นของฝ่ายประชาชน เช่น วิดีโอเทป "พฤษภามหาวิปโยค" ใช้ถ้อยบรรยายเหตุการณ์การรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพล.อ.สุจินดาว่า

. . . พรรคการเมือง 5 พรรค คือ พรรคสามัคคีธรรม ชาติไทย กิจสังคม ประชากรไทย และราษฎร ก็ได้ดำเนินการจัดตั้งรัฐบาล โดยเชิญพล.อ. สุจินดา คราประยูร ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และผู้บัญชาการทหารบกมาเป็นนายกรัฐมนตรี

ผู้จัดทำปล่อยเสียงพูดของพล.อ.สุจินดา ซึ่งเป็นการพูดในวาระเดียวกันกับที่นำเสนอในวิดีโอเทป "บันทึกสีดำ" และ "หมายเหตุพฤษภาฯ" ว่า

. . . ไม่เคยปรารถนาตำแหน่งใดๆ หรือแม้แต่ตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก ผมพอใจอยู่สิ่งเดียว คือ การได้อยู่ในกองทัพบก และการได้รับราชการในกองทัพบก แต่

ในขณะที่เดียวกัน ผมก็รู้ว่า วันหนึ่งผมก็ต้องจากไป . . . ผมจำเป็นต้องเสียสัจย์ที่เคยกล่าวไว้ว่า จะไม่รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลเดียวกัน เพราะความเป็นทหาร ที่เรามักตีประจำใจว่า เราขอมเสียสละได้แม้ชีวิตเพื่อประเทศชาติ เพราะฉะนั้น เมื่อเกิดความจำเป็นที่เราจะต้องทำงานเพื่อประเทศชาติ เพราะฉะนั้น การเสียชื่อเสียง เสียสัจวาจา ก็อาจจะเป็นความจำเป็น

สำหรับภาพของพล.อ.สุจินดา ก็เป็นภาพเดียวกันกับที่นำเสนอในวิดีโอ เทปของฝ่ายองค์กรประชาธิปไตย

ในขณะที่วิดิทัศน์ที่จัดทำโดยศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก บรรยายถึงการรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพล.อ.สุจินดาว่า

วันที่ 7 เมษายน พุทธศักราช 2535 ภายหลังจากเลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2535 ความขัดแย้งทางการเมือง ได้ขยายตัวไปสู่สถาบันทหาร เมื่อ 5 พรรคการเมือง ซึ่งมีเสียงข้างมาก ไม่สามารถสรรหาบุคคลในพรรค ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี หลังจากที่นายณรงค์ วงศ์วรรณ หัวหน้าพรรคสามัคคีธรรม มีปัญหา ไม่สามารถรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้ จึงได้หันมาขอให้พล.อ.สุจินดา คราประยูร ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และผู้บัญชาการทหารบก รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ท่ามกลางการกักท้วงจากนายทหารระดับสูงหลายท่าน แต่เพื่อความมั่นคงของชาติ ตามระบอบประชาธิปไตย และรัฐธรรมนูญในขณะนั้น โดยหลักการที่นายกรัฐมนตรี ไม่ต้องมาจากการเลือกตั้ง พล.อ.สุจินดา คราประยูร จึงได้ลาออกจากทุกตำแหน่งในกองทัพ

สำหรับภาพที่แสดงถึงเหตุการณ์ในช่วงนี้ เป็นภาพของประชาชนที่มา แสดงความยินดีกับพล.อ.สุจินดา และภาพพล.อ.สุจินดา ขณะทำพิธีรับพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ข. การอดอาหารประท้วงของร.ต.ฉลาด วรฉัตร ในวันที่ 8 พ.ค 2535 ประท้วงการรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพล.อ.สุจินดา คราประยูร

ปฏิกริยาของร.ต.ฉลาด ที่แสดงออกต่อการเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพล.อ.สุจินดา นี้ มีการใช้ถ้อยคำในการบรรยายเหตุการณ์ในลักษณะที่คล้ายกันใน

วิดีโอเทปที่จัดทำเป็นองค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม ฝ่ายประชาชน และสื่อมวลชน
(ในที่นี้คือผู้จัดทำเทปโทรทัศน์ช่อง 9)

วิดีโอ "บันทึกสีดำ" บรรยายว่า

1 นาฬิกา ของวันที่ 8 เมษายน 2535 ร.ต.ฉลาด วรฉัตร อดีตสส.หลายสมัย
อดข้าวประท้วงหน้ารัฐสภา ต่อต้าน นายกรัฐมนตรีที่มาจากคนกลาง"

ในขณะที่วิดีโอ "หมายเหตุพฤษภาฯ" กล่าวถึงเหตุการณ์เดียวกันนี้ว่า

วันที่ 8 เมษายน วันรุ่งขึ้น ร.ต.ฉลาด วรฉัตร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อด
อาหารประท้วงที่หน้ารัฐสภา

ส่วนวิดีโอ "พฤษภามหาวิปโยค" ใช้ถ้อยคำบรรยายว่า

. . . โดย การเริ่มต้นประท้วง ด้วยการอดอาหารของร.ต.ฉลาด วรฉัตร
ตั้งแต่วันที่ 8 เมษายน 2535 ซึ่งนับตั้งแต่วันแรกที่พล.อ.สุจินดา คราประยูร
เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

สำหรับเทปโทรทัศน์ช่อง 9 บรรยายถึงเหตุการณ์นี้ว่า

"กระแส คัดค้าน เริ่มจากวันที่ 8 เมษายน ร.ต.ฉลาด วรฉัตร อดีตสส.
จังหวัดตราด คัดค้าน นายฯที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง ด้วยการอดอาหาร
มีนักศึกษาและประชาชนจำนวนหนึ่ง ร่วมประท้วงอย่างต่อเนื่อง"

ส่วนวิดีโอที่จัดทำโดยกองทัพบก ผู้บรรยาย กล่าวถึงการประท้วง
นี้ว่า

วันที่ 9 เมษายน พุทธศักราช 2535 ร.ต.ฉลาด วรจักร อดีตสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร จังหวัดตราด เริ่มมีวิธีการประท้วง โดยการอดอาหารที่บริเวณหน้ารัฐสภา
ไม่ได้รับความสนใจมากนัก กลุ่มพรรคฝ่ายค้านจึงหันมาใช้วิธีการทางรัฐสภา

กลุ่มที่เป็นแกนหลักในการเคลื่อนไหวกดดันในขณะนั้น ได้แก่สหพันธ์นิสิตนักศึกษา
แห่งประเทศไทย คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย และกลุ่มต่างๆที่เป็นแนวร่วม
ได้ถือโอกาสขยายผลจากการสับสนของประชาชน ส่งสมาชิกเข้าร่วมอดอาหารประท้วง
ร่วมกับร.ต.ฉลาด วรจักร โดยหวังว่า หากมีผู้ใดผู้หนึ่ง ได้รับอันตรายอย่างหนึ่งอย่าง
ใด กลุ่มคัดค้านทุกกลุ่มจะฉกฉวยเป็นเงื่อนไขการขยายผลต่อไปอีก

นอกจากการใช้ถ้อยคำบรรยายแล้ว ภาพเหตุการณ์ที่น่าเสนาในวิดีโอ
เทปของฝ่ายประชาชน องค์กรที่มีส่วนในการชุมนุม และสื่อมวลชน (เทปโทรทัศน์ของ
ช่อง 9) นั้น เป็นภาพของร.ต.ฉลาด ที่นั่งอยู่บริเวณหน้ารัฐสภา ด้านหลังเป็นกำแพง
เขาดิน มีแผ่นป้ายติดไว้ข้อความว่า "ข้าขอพลีชีพ เพื่อระบอบประชาธิปไตย นายกฯ
ต้องมาจากการเลือกตั้ง" นอกจากนี้ในบริเวณดังกล่าว ก็มีการนำแผ่นป้ายประท้วงต่างๆ
ไปติดไว้ ซึ่งมีข้อความเช่น "ฉลาดอย่าเพิ่งตาย" "ฉลาดตายใครจะสู้" "นายกฯคงจะ
สบายถ้าฉลาดตาย"

ส่วนภาพที่น่าเสนาในวิดีโอที่จัดทำโดยกองทัพนั้น เป็นภาพของร.ต.
ฉลาด ขณะกำลังปราศรัย ด้วยใบหน้าเคร่งเครียด และมีการทำไม้ทำมือประกอบการ
ปราศรัยด้วยท่าทางที่ดูดุเดือด

การสร้างภาพความเป็นจริงของวิดีโอที่จัดทำโดยกองทัพในเหตุการณ์นี้ ยัง
มีการใช้เสียงดนตรีในทำนองตื้นเต้น เร้าใจ ประกอบการนำเสนอภาพเหตุการณ์ด้วย

การสร้างภาพความเป็นจริงของวิดิทัศน์ของกองทัพในเหตุการณ์นี้ ยังมีการใช้เสียงดนตรีในทำนองต้นเต็น ไร้ใจ ประกอบการนำเสนอภาพเหตุการณ์ด้วย

ค. การชุมนุมในวันที่ 20 เม.ย 2535 ที่จัดโดยพรรคการเมืองฝ่ายค้าน คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย และสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย

วิดีโอเทปที่จัดทำโดยองค์กรประชาธิปไตย และฝ่ายประชาชน กล่าวถึงเหตุการณ์การชุมนุมในวันที่ 20 ในลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน ดังนี้

20 เมษายน มีการอภิปรายที่ลานพระบรมรูปทรงม้า ปราศรัยคัดค้านสุจินดาเป็น นายกรัฐมนตรี และนัดพบกัน 4 พฤษภาคม ที่ท้องสนามหลวง (วิดีโอ "บันทึกสีดำ")

กระแสคัดค้านแผ้วถ่างออกไปเรื่อยๆ ในวันที่ 20 เมษายน มีการชุมนุมคัดค้าน พล.อ.สุจินดา (วิดีโอ "หมายเหตุพฤษภาฯ")

วันที่ 20 เมษายน 2535 พลังประชาชนก็ได้สำแดงขึ้นอีกครั้ง ณ ลานพระบรมรูปทรงม้า แต่รัฐบาลและพล.อ.สุจินดา คร่าประยุทธ์ หาได้ให้ความสนใจไม่ (วิดีโอ "พฤษภามหาวิปโยค")

ส่วนวิดีโอเทปที่จัดทำโดยฝ่ายกองทัพ ใช้ถ้อยคำบรรยายถึงเหตุการณ์ในครั้งนี้ว่า

วันที่ 20 เมษายน 2535 พรรคฝ่ายค้านได้เสนอให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ในขณะที่ที่มวลชน เริ่มมีการเคลื่อนไหวสูงขึ้น การจัดชุมนุมอภิปรายที่ลานพระบรมรูปทรงม้า มีผู้ร่วมชุมนุมประมาณ 3 หมื่นคน กลุ่มคัดค้านเริ่มขยายเงื่อนไขจากการโจมตีว่า นายกรัฐมนตรีไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง มาเป็นการเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออก

นอกจากการนำเสนอภาพ และการใช้ถ้อยคำบรรยายแล้ว ก็ยังมีการใช้เสียงดนตรีและเสียงเพลง ประกอบการนำเสนอเหตุการณ์การชุมนุมในครั้งนี้ด้วย โดยที่ ผู้จัดทำวิดีโอเทป "หมายเหตุพฤษภาฯ" ซึ่งเป็นวิดีโอเทปของฝ่ายองค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม ได้ใช้เสียงดนตรีของเพลงเพื่อชีวิต ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อสู้เรียกร้องประชาธิปไตยของประชาชน ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในช่วงเหตุการณ์เดือนตุลาคมมหาวิป

โยค มรประกอบการนำเสนอเหตุการณ์การชุมนุมในครั้งนี้ ในขณะที่ผู้จัดทำวิดีโอเทปของ กองทัพ ใช้เสียงดนตรีที่มีทำนองตื้นเต้น เร้าใจ ประกอบการนำเสนอภาพเหตุการณ์

ง. การประกาศอดอาหาร ของพล.ต. จำลอง ศรีเมือง ต่อที่ชุมนุมในวันที่ 4 พ.ค ที่สนามหลวง

วิดีโอเทปฝ่ายองค์กรประชาธิปไตย ประชาชน และสื่อมวลชน เสนอ เหตุการณ์ ในลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน โดยใช้ถ้อยคำบรรยายถึงเหตุการณ์ในตอนนั้นว่า

4 พฤษภาคม 2535 สี่พรรคฝ่ายค้านชั้นปราศรัย ท่ามกลางฝูงชนหนาแน่น ที่ท้อง สนามหลวง พล.ต. จำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรคพลังธรรม ประกาศอดอาหารทุกชนิด ยกเว้นน้ำ . . . (วิดีโอ "บันทึกสีดำ")

วันที่ 4 พฤษภาคม มีการชุมนุมคัดค้านพล.อ. สุจินดา ที่คณะกรรมการณรงค์เพื่อ ประชาธิปไตย และสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย นัดชุมนุมที่ท้องสนามหลวง มี ประชาชนกว่าแสนคนเข้าร่วมชุมนุมครั้งนี้ พร้อมกับนัดชุมนุมอีกครั้งหน้ารัฐสภา ในวันที่ 6 พฤษภาคม ซึ่งเป็นวันแถลงนโยบายของพล.อ. สุจินดา

พล.ต. จำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรคพลังธรรม อ่านแถลงการณ์อดอาหาร ประท้วง จนกว่านายกรัฐมนตรีจะลาออก (วิดีโอ "หมายเหตุพฤษภาคม")

วันที่ 4 พฤษภาคม 2535 ประชาชนได้นัดหมายชุมนุมใหญ่อีกครั้ง ณ ท้องสนาม หลวง พล.ต. จำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรคพลังธรรม ได้ประกาศอดอาหารอย่าง เคร่งครัด มีโอกาสเสียชีวิตใน 7 วัน สถานการณ์ตึงเครียดขึ้นทันทีทันใด และใน ระหว่างนั้น ได้มีผู้ประกาศอดอาหารประท้วง เพิ่มขึ้นอีกหลายคน (วิดีโอ "พฤษภาคม มหาวิปโยค")

จนถึงวันที่ 4 พฤษภาคม พล.ต. จำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรคพลังธรรม เข้าร่วม ประท้วง ประกาศอดอาหารอย่างห้วงผล โดยการเอาชีวิตเป็นเดิมพัน 7 วัน ดาย (เทปโทรทัศน์ของช่อง 9)

ส่วนวิดีโอเทปของฝ่ายกองทัพ ผู้บรรยาย กล่าวถึงเหตุการณ์ครั้งนี้ว่า

ในระหว่างวันที่ 4-5 พฤษภาคม 2535 การเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลเริ่มขึ้นอีกครั้ง เพื่อประกาศการชุมนุมคัดค้าน ในวันแถลงนโยบายของรัฐบาล ซึ่งกำหนดไว้ในวันที่ 6 พฤษภาคม 2535 การชุมนุมได้เริ่มมาตั้งแต่วันที่ 4 พฤษภาคม 2535 เป็นต้นมา โดยมีการเตรียมการล่วงหน้าเป็นอย่างดี มีมวลชนเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก ไม่ต่ำกว่า 3 หมื่นคน และจากการที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรคพลังธรรม ได้ประกาศอดข้าวประท้วงอย่างจริงจัง ทำให้จำนวนผู้ร่วมชุมนุมเพิ่มมากขึ้น และถูกแทรกแซงจากบุคคลบางกลุ่ม ที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกในแนวทางรุนแรง เริ่มมีการขว้างปาเจ้าหน้าที่

สำหรับในส่วนของภาพเหตุการณ์ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ระหว่างผู้จัดทำวิดีโอเทปของฝ่ายองค์การประชาธิปไตย ฝ่ายประชาชน สื่อมวลชน และฝ่ายกองทัพ ภาพเหตุการณ์ช่วงนี้ เป็นภาพประชาชนที่ชุมนุมอยู่บริเวณท้องสนามหลวง และภาพพล.ต.จำลองที่กำลังพูดบนเวทีปราศรัย

ผู้จัดทำวิดีโอเทปของกองทัพ ยังคงใช้เสียงดนตรีทำนองต้นเต็น ไร่ใจ ประกอบภาพเหตุการณ์ ส่วนผู้จัดทำวิดีโอเทป "หมายเหตุพฤษภาคม" ใช้เสียงเพลงเพื่อชีวิต ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียกร้องประชาธิปไตย ประกอบการนำเสนอภาพเหตุการณ์

จ. การชุมนุมประท้วงของประชาชน บริเวณหน้ารัฐสภา ในระหว่างวันที่ 5-7 พ.ค 2535

การสร้างภาพความเป็นจริงของเหตุการณ์ในช่วงนี้ ในวิดีโอเทปที่จัดทำโดยหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม และฝ่ายประชาชน ตลอดจนสื่อมวลชนนั้น มีลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งในเรื่องของการกล่าวถึงเหตุการณ์ การใช้ภาพที่แสดงถึงเหตุการณ์ และเสียงดนตรีที่ใช้ประกอบการนำเสนอเหตุการณ์นั้น

วิดีโอ "บันทึกสีดำ" กล่าวถึงการชุมนุมบริเวณหน้ารัฐสภาว่า

5 พฤษภาคม เวทีปราศรัยที่หน้ารัฐสภา มีจำนวนคนเพิ่มมากขึ้น มีการบริจาคเงินสนับสนุนการชุมนุม

6 พฤษภาคม มีการปราศรัยของที่ชุมนุมร่วมกับ 4 พรรคการเมือง รัฐบาลส่ง ตำรวจและทหารมาอยู่ในสภา และสวนสัตว์ดุสิต ในวันที่ 6 พฤษภาคม เป็นวันแรกของการแถลงนโยบาย ผู้แทนฝ่ายค้าน พร้อมใจกันแต่งชุดดำ และลุกออกจากที่ประชุม ที่ พล.อ.สุจินดา เริ่มแถลงนโยบาย การอภิปรายในสภา ฝ่ายค้านถล่มรัฐบาลอย่างหนัก นอกสภา ดัชนีหุ้นตกกว่า 43 จุด ขณะที่ฝูงชนมากขึ้น 21 นาฬิกา ประธานสภาสั่งปิดการประชุมกระทันหัน ให้มาประชุมใหม่ในวันรุ่งขึ้น

วิดีโอขององค์กรประชาธิปไตยอีกหน่วยงานหนึ่ง คือ วิดีโอ "หมายเหตุ พฤษภาฯ" บรรยายเหตุการณ์ชุมนุมนี้ว่า

วันที่ 6 พฤษภาคม ประชาชนเกือบแสนคน มาร่วมชุมนุมอภิปรายคัดค้านรัฐบาลและสนับสนุนการอดอาหารของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ร.ต.ฉลาด และคนอื่นๆ ที่บริเวณด้านหน้าของรัฐสภา พล.อ.สุจินดา คราประยูร กลับไม่สนใจใยดี ทวนกระแสโดยการแถลงนโยบายของรัฐบาล โดยการนำของตน ท่ามกลางการต่อต้าน ทั้งภายนอกและภายในรัฐสภา พล.อ.สุจินดา เมินเฉยต่อเสียงของประชาชน โดยกล่าวว่าผู้ชุมนุม มีเพียงคนส่วนน้อย หัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้ประท้วงเดินออกจากที่ประชุม มาขึ้นเวทีปราศรัยกับประชาชนที่ชุมนุมอยู่หน้ารัฐสภาแทน ดังนั้นประธานรัฐสภาจึงรีบตัดบท ปิดประชุมรัฐสภาอย่างรวดเร็ว เมื่อเวลา 17.45 น. ทั้งๆที่ก่อนหน้านี้ รัฐบาลกล่าวว่า จะเปิดให้มีการอภิปรายจนถึง 24 นาฬิกา

รัฐบาล ได้ส่งกำลังตำรวจมาปิดถนน เพื่อสกัดกั้นประชาชน ที่จะมาร่วมสนับสนุน ในช่วงสายของวันที่ 7 พฤษภาคม แต่ในที่สุดประชาชนก็สามารถทะลวงแผงเหล็กเข้ามาพร้อมกับประชาชนที่ถูกปิดล้อมได้

วิดีโอเทป "พฤษภามหาวิปโยค" ซึ่งถือว่าเป็นฝ่ายประชาชน ใช้ถ้อยคำบรรยายเหตุการณ์ว่า

วันที่ 5 พฤษภาคม 2535 แม้จะไม่ได้มีการนัดหมายการชุมนุม แต่ประชาชนจำนวนมาก ก็ได้ชุมนุมที่หน้ารัฐสภา

วันที่ 6 พฤษภาคม 2535 นับตั้งแต่เช้า ประชาชนได้มาชุมนุมที่หน้ารัฐสภา เพราะเป็นวันแถลงนโยบายของรัฐบาล จำนวนประชาชนเพิ่มขึ้นทุกขณะ ทุกคนอยากให้

พล.อ.สุจินดา เห็นถึงความไม่พอใจ และในที่สุด ก็ได้มีประชาชนจำนวนหนึ่ง พยายามบุกเข้ารัฐสภา เพื่อยื่นหนังสือให้พล.อ.สุจินดา ได้รับรู้และลาออก แต่ในที่สุด ผู้นำการชุมนุม ก็สามารถควบคุมสถานการณ์เอาไว้ได้

สำหรับวิดีโอเทปที่จัดทำโดยสื่อมวลชน เช่น เทปโทรทัศน์ของช่อง 9 นั้น บรรยายถึงเหตุการณ์นี้ว่า

การประชุมของผู้ที่คัดค้านนายกรัฐมนตรีที่มาจากคนกลาง เริ่มส่อเค้าแห่งความยุ่งยาก และตึงเครียด เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม รัฐบาลแถลงนโยบายต่อรัฐสภา มีการจัดกำลังทหารตำรวจป้องกัน ผู้ชุมนุมคัดค้านที่ร่วมกันหน้ารัฐสภาจำนวนหลายพันคน และเพิ่มจำนวนมากขึ้นนับหมื่นคน ขณะที่ในสภา สมาชิกฝ่ายค้านอภิปรายโจมตีนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะต่อพล.อ.สุจินดา คราประยูร ที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง

ในวิดีโอทัศน์ "สรุปเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในประเทศ พ.ศ. 2535" ของศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก มีการใช้ถ้อยคำบรรยายถึงเหตุการณ์ชุมนุมดังนี้

วันที่ 6 พฤษภาคม 2535 การชุมนุมเริ่มมีสภาพของความรุนแรงชัดเจนขึ้น ผู้ชุมนุมเพิ่มเป็น 5 หมื่นคนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านออกมาชุมนุมที่หน้ารัฐสภา ผลัดกันอภิปรายร่วมกับกลุ่มผู้คัดค้าน เมื่อเปิดการประชุม ผู้ชุมนุมหน้ารัฐสภาได้แสดงความไม่พอใจ โดยต่างพยายามผลักดันประตูลูกตุ้มรัฐสภา ข้างป่าเจ้าหน้าที่ สถานการณ์เผชิญหน้าระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มผู้ชุมนุม มีความตึงเครียดเพิ่มขึ้นทุกขณะ ประกอบกับผู้ชุมนุมบางกลุ่ม แสดงว่า ต้องการขู่ให้สถานการณ์พัฒนาไปสู่ขั้นของความรุนแรง เหตุการณ์ในขณะนั้น จึงเริ่มมีที่ท่าว่า จะเกิดความจลาจลวุ่นวายได้ทุกเมื่อ

ในส่วนของภาพ ที่แสดงถึงเหตุการณ์การประชุมในครั้งนี้ พบว่า มีความแตกต่างกันไปในวิดีโอเทปของฝ่ายองค์กรประชาธิปไตย ประชาชน สื่อมวลชน กับวิดีโอเทปของฝ่ายกองทัพ

ในวิดีโอเทปของฝ่ายแรกนั้น ผู้ชมจะได้เห็นสภาพโดยทั่วไปของการชุมนุม บริเวณหน้ารัฐสภา อาทิ ประชาชนที่มาร่วมชุมนุม ภาพแผ่นป้ายประท้วงต่างๆ ที่มีการนำมาติดไว้ในบริเวณที่ชุมนุม ภาพของพล.ต.จำลอง และร.ต.ฉลาด ที่นั่งอดอาหาร

ตลอดจนภาพของสส. ฝ่ายค้าน ที่ออกมาร่วมปราศรัยกับประชาชนที่ชุมนุม และในวิดีโอ เทป "พฤษภาคมหาวิปโยค" ผู้ชมก็จะได้เห็นภาพของประชาชนที่ไปยื่นกันบริเวณประตูหน้า รัฐสภา และมีการขว้างปาขวดน้ำเข้ามาในสภา

ส่วนภาพที่น่าเสนาในวิดีโอเทปของฝ่ายกองทัพนั้น เป็นภาพของบรรดา สส. ฝ่ายค้าน ในขณะที่กำลังปราศรัยบนเวทีหน้ารัฐสภา น่าเสนาประกอบการเล่นเสียง ในการปราศรัยของสส. ฝ่ายค้าน ซึ่งมีถ้อยคำในช่วงที่ตัดตอนมาน่าเสนา อาทิ

ลี้จะมันไม่มีในหมู่ของอะไร พี่น้อง (เสียงประชาชนตอบ "โจร") พูดต่อไปเรื่อยๆ (เสียงประชาชน "โจร" "โจร" "โจร") หรือ " . . . คนที่ไม่มีใจกรุณา เราเรียกว่าอะไร (เสียงประชาชนตอบ "คนเหี้ย")

นอกจากนี้ก็ยังคงใช้เสียงดนตรีที่มีทำนองตื้นเต้นเร้าใจ ประกอบการ เสนอภาพเหตุการณ์ด้วย

จ. พล.อ. สุจินดา ชี้แจงถึงเหตุผลในการรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในวันที่ 7 พ.ค. 2535 ซึ่งเป็นวันแถลงนโยบายอย่างเป็นทางการในวันที่สอง ในขณะที่บริเวณหน้ารัฐสภายังมีการ ชุมนุมประท้วงของประชาชน

วิดีโอเทปขององค์กรประชาธิปไตย และฝ่ายประชาชน ใช้ถ้อยคำในการกล่าวถึงเหตุการณ์นี้ ไม่แตกต่างกันดัง ในขณะที่ไม่ปรากฏว่ามีการกล่าวถึงเหตุการณ์นี้ ในวิดีโอของฝ่ายกองทัพ

วิดีโอ "บันทึกสีดำ" บรรยายว่า

7 พฤษภาคม 7 โมงเช้า มีการปิดล้อมทางเข้าออกถนน กันประชาชนไม่ให้เข้า ออก มีการประกาศของรัฐบาล ห้ามคนไปชุมนุม มีเครื่องบินโพรยบินพลิวที่ท้องสนามหลวง แต่ฝูงชนก็เพิ่มมากขึ้น และฝ่าแนวกันของตำรวจเข้าไปได้ มีการใช้วิทยุทรทัศน์ ออกอากาศว่า ประชาชนก่อการจลาจล ทำร้ายตำรวจ ทั้งๆที่ไม่มีเหตุการณ์ดังกล่าว เกิดขึ้น

11.57 น. พล.อ.สุจินดา ซึ่งแจ้งความจำเป็นที่ต้องมาเป็นนายกรัฐมนตรี

ส่วนวิดีโอ "หมายเหตุพฤษภาฯ" กล่าวถึงเหตุการณ์นี้ว่า

ขณะเดียวกัน ในการประชุมรัฐสภาวันที่สอง มีการอภิปรายคัดค้านพล.อ.สุจินดา อีก แต่นายอุกฤษ มงคลนาวิน ประธานรัฐสภา รวบรัดให้พล.อ.สุจินดา ลุกขึ้นแถลงถึง เหตุผลที่ตนเองเข้ามารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยพาดพิงถึงหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน เกี่ยวกับเรื่องสภาเปรซิเดียม และลัทธิศาสนาใหม่ ในระหว่างที่แถลงนั้น ได้มีเสียงโห่ และประท้วงจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จนไม่สามารถแถลงต่อได้ สถานีโทรทัศน์ที่ทำการออกอากาศสด ต้องตัดภาพไป

แต่หลังจากนั้น ได้มีการนำเทปบันทึกภาพการแถลงออกใหม่อีกครั้ง แต่ครั้งนี้ตัด ต่อเสียงโห่ และภาพการประท้วงออกหมด และยังมีการจบการแสดง พร้อมเสียงปรบมืออีกด้วย ทำให้ประชาชนที่ได้ติดตามการประชุมมาตลอด รับไม่ได้ ต่อการบิดเบือน ข่าวสารเช่นนี้ อีกทั้งประธานสภา ได้รวบรัดปิดประชุมทันที หลังเปิดประชุมเพียง 45 นาที

พล.อ.อ.เกษตร โรจนนิล ในฐานะผู้อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ได้ประกาศปรามมิให้ประชาชนออกมาร่วมชุมนุม รัฐบาลได้ทำการบิดเบือน ข่าวสาร โดยให้ข่าวว่า ผู้ชุมนุมเป็นผู้ที่ถูกหลอกลวง ถูกจ้างวานมา และสร้างภาพให้ ประชาชนทั่วประเทศเข้าใจว่า ผู้ชุมนุม ได้พยายามสร้างความไม่สงบเกิดขึ้น

ผู้ชุมนุมที่ชุมนุมกันอย่างสงบ ไม่มีอาวุธ ไม่มีการจ้างวาน ไม่มีใครถูกหลอกมา ทุกคนมาจากทุกกลุ่มอาชีพ จากคนหลายวัย แต่มีจิตใจรักความเป็นธรรม รักประชาธิปไตย และไม่ยอมตกอยู่ในสภาพจำยอมให้ถูกหลอกได้อีก บนพื้นฐานจิตใจประชาธิปไตย ไม่มีใครละทิ้งใคร ไม่มีใครละทิ้งการชุมนุม มีแต่ทยอยเสริมเพิ่มขึ้นมาเรื่อยๆ

ส่วนวิดีโอ "พฤษภาทวิบาท" ใช้ถ้อยคำบรรยายถึงเหตุการณ์นี้ว่า

วันที่ 7 พฤษภาคม 2535 สถานการณ์ยังตึงเครียด ประชาชนยังชุมนุมกันอยู่หน้า รัฐสภาต่อไป

พล.อ.สุจินดา แกลงถึงเรื่องสภาเปรซิเดียม และการตั้งลัทธิศาสนาใหม่ใน
รัฐสภา ก่อนการปิดการประชุม ซึ่งเป็นการพุ่งเป้าโจมตีพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ และ
พล.ต.จำลอง ศรีเมือง

วิดีโอเทปขององค์กรสื่อมวลชน คือ เทปโทรทัศน์ของช่อง 9 นั้น
กล่าวถึงเหตุการณ์นี้ว่า

จนถึงวันที่ 7 พ.ค พล.อ.สุจินดา ได้ขึ้นอภิปรายโต้ตอบ เพื่อชี้แจงถึงความ
จำเป็นที่ต้องรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

วิดีโอเทปต่างๆดังกล่าวข้างต้น นำเสนอภาพเหตุการณ์ในตอนนั้น มี
ลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นภาพประชาชนที่เดินทางมาร่วมชุมนุมหน้าสภา
ภาพแถวตำรวจที่วางกำลังปิดกั้นเส้นทาง และภาพในห้องประชุมสภา

ผู้จัดทำวิดีโอ "บันทึกสีดำ" ยังได้นำเสนอภาพปฏิริยาประท้วงของ
สส.ในสภา ต่อคำชี้แจงของพล.อ.สุจินดา เช่นสส.บางคนฉีกนโยบายทิ้ง ในขณะที่
ในเทปโทรทัศน์ของช่อง 9 นั้น มีการนำเสนอภาพเหตุการณ์ในห้องประชุมสภา ภาย
หลังปิดประชุม สส.บางคนฉีกนโยบายทิ้ง และบางคนก็ตะโกนให้มีการปฏิวัติ"

นอกจากนี้ ในส่วนของการใช้เสียงประกอบนั้น วิดีโอเทปที่จัดทำโดย
องค์กรประชาธิปไตย ประชาชน และสื่อมวลชนนี้ ใช้วิธีการปล่อยเสียงพูดของพล.อ.
สุจินดา เพื่อแสดงถึงเหตุการณ์ตอนนี้อย่างนี้

. . . ผมขอเรียนเหตุผลที่ผมต้องมารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ผ่านท่านประธาน
สภาดังนี้ . . . และผมค่อนข้างแน่ใจว่า ระบอบประชาธิปไตย ที่บุคคลผู้นั้น . . .
(วิดีโอ "บันทึกสีดำ")

วิดีโอเทป "พฤษภาคมหาวิปโยค" ปล่อยเสียงคำชี้แจงของพล.อ.
สุจินดา ดังนี้

ผมเคยรับราชการใกล้ชิดกับบุคคลคนหนึ่ง ที่ปัจจุบันนี้ มาเป็นนักการเมืองใน
ปัจจุบัน ทราบดีว่า บุคคลผู้นั้น มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มที่เรียกตัวเองว่าสภาปฏิวัติ

หรือที่ประชาชนทั่วไปเรียกว่าสภาโจ๊ก ผมได้เคยเสนอแนะหลายครั้ง ว่าให้ถอนตัวออกมาจากบุคคลกลุ่มนั้น และผมค่อนข้างแน่ใจว่า ระบอบประชาธิปไตย ที่บุคคลผู้นั้นใฝ่ฝัน คือการขึ้นสู่อำนาจในระบอบประชาธิปไตย แบบสภาเปรซิเดียม ในขณะนี้ (มีเสียงโห่) กลุ่มที่ดำเนินการ . . . (เสียงโห่) ไม่ นั่งลง ไม่มีการประท้วง เพราะ ไม่มีการระบุชื่อบุคคลใด นั่งลงก่อน ให้ท่านนายกฯพูดก่อน เวลาพูดถึงท่านนายกรัฐมนตรี ผมอนุญาตให้พูดเสมอ นั่งลง (เสียงประธานรัฐสภา)

เทปโทรทัศน์ของช่อง 9 ใช้คำชี้แจงของพล.อ.สุจินดา เพื่อนำเสนอถึงเหตุการณ์ในตอนนั้นว่า

. . . สิ่งที่บุคคลผู้นั้นใฝ่ฝัน คือการขึ้นสู่อำนาจในระบอบประชาธิปไตย สภาเปรซิเดียม ในขณะนี้ (เสียงโห่) กลุ่มที่ดำเนินการ . . . (เสียงโห่) . . . ไม่ นั่งลง ไม่มีการประท้วง เพราะไม่มีการระบุชื่อบุคคลใด นั่งลง ให้ท่านนายกฯพูดก่อน เวลาพูดถึงท่านนายกฯ ผมอนุญาตให้พูดเสมอ นั่งลง (เสียงประธานรัฐสภา)

ในขณะนี้ (เสียงพล.อ.สุจินดา พูดต่อ) กลุ่มที่ดำเนินการก่อความไม่สงบอยู่นอกสภา เพื่อจะสร้างความวุ่นวาย เพื่อนำประเทศไทยไปสู่ระบอบสภาเปรซิเดียม ส่วนหนึ่ง ก็คือบุคคลกลุ่มนี้ ประการที่สาม ผมได้รับการร้องขอจากพุทธศาสนิกชนจำนวนมาก ให้มารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพื่อป้องกันและรักษาไว้ซึ่งศาสนาพุทธที่กำลังถูกบุคคลกลุ่มหนึ่ง ก่อตั้งศาสนาขึ้นมาใหม่ (เสียงโห่) . . . โปรดรักษาความสงบนะครับ โปรดให้ความเป็นธรรมเวลาพูดถึงท่านนายกฯนี้ ทุกคนอยู่ในความสงบ โปรดรักษามารยาทด้วย เชิญฮะ (เสียงประธานรัฐสภา)

ประการที่สี่ (เสียงพล.อ.สุจินดา พูดต่อ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลายพรรค ก็ได้เรียนให้ท่านประธานสภาทราบแล้วว่า การเลือกตั้งที่ผ่านมา นั้น ได้มีการใช้เงินกันมากกว่าทุกครั้งที่ผ่านมา ในฐานะคนกลางที่เป็นนายกรัฐมนตรี คงจะอยู่ในฐานะที่จะควบคุมดูแลการทุจริต คอรัปชั่น ได้ดีที่สุด ขอขอบคุณครับ (เสียงปรบมือ เสียงโห่)

ช. เคลื่อนขบวนผู้ชุมนุมบริเวณหน้ารัฐสภา ไปยังท้องสนามหลวง ในคืนวันที่ 9 พ.ค 2535

การกล่าวถึงเหตุการณ์นี้ ในวิดีโอเทปของฝ่ายองค์กรที่มีส่วนร่วมใน

การประชุม ฝายประชาชน และล้อมวลชน รวมทั้งวัดโอบอเทปของฝายกองทัพ มีลักษณะ
เนื้อหาที่ไม่แตกต่างกันนัก ดังนี้

ตกกลางคืน คลื่นมหาชนกว่า 3 แสนคน เคลื่อนตัวออกจากหน้ารัฐสภา ไปตามถนน
ราชดำเนิน มุ่งสู่ท้องสนามหลวงอย่างสงบ (วัดโอบ "บันทึกสีดำ")

ในตอนดึกวันนั้นเอง มีข่าวออกมาว่า ผู้นำทหารจะใช้แผนพิฆาตปกปักรักษา
การประชุม จึงได้มีการเคลื่อนย้ายการประชุมไปยังสนามหลวง การเคลื่อนย้ายเป็นไปโดย
สงบ ท่ามกลางการยิ้มแย้มแจ่มใสของทุกคน ประชาชนสองข้างทางที่ชบวนผ่านไป ได้
ออกมาให้กำลังใจสนับสนุนผู้ชุมนุม . . . (วัดโอบ "หมายเหตุพฤษภา")

ในขณะเดียวกันนั้น กองอำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ
และกองอำนวยการรักษาพระนคร ห้ามไม่ให้ประชาชนออกมาชุมนุม แต่ใครเล่าจะหยุด
ยั้งกระแสได้ ประชาชนยังทยอยออกมาร่วมชุมนุมมากยิ่งขึ้น จนเวลา 20.30 น. ประ
ชาชนแน่นหน้าหน้ารัฐสภา และพระบรมรูปทรงม้าจำนวนนับแสนคน พล.ต.จำลอง
ศรีเมือง ตัดสินใจเคลื่อนขบวนประชาชนออกสู่ท้องสนามหลวง โดยความเห็นชอบจาก
ผู้นำการประชุมทุกฝ่าย (วัดโอบ "พฤษภาทวิบาท")

การประชุมหน้ารัฐสภา มีผู้เข้าร่วมมากขึ้น มีแกนนำของพรรคฝ่ายค้าน และ
สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ก็แสดงออกถึงความไม่พอใจ ที่หวังรอคำตอบด้วย
การลาออกจากตำแหน่งของพล.อ.สุจินดา ตามที่ขีดเส้นตายไว้ ในคืนนั้น มีผู้ชุมนุมเพิ่ม
ขึ้นหลายหมื่นคน พล.ต.จำลอง ได้นำผู้ชุมนุมเคลื่อนย้ายจากหน้ารัฐสภา ไปปักหลักที่
สนามหลวง (เทปโทรทัศน์ของช่อง 9)

สำหรับวัดโอบอเทปของกองทัพ บรรยายถึงเหตุการณ์นี้ว่า " ในระหว่าง
วันที่ 7-9 พฤษภาคม 2535 การชุมนุมซึ่งยืดเยื้อมาตั้งแต่วันที่ 4 พฤษภาคม 2535 ที่
บริเวณหน้ารัฐสภา ได้ย้ายการประชุมมาที่บริเวณท้องสนามหลวง ในคืนวันที่ 7 พฤษภาคม
มีจำนวนผู้ชุมนุมประมาณ 35,000 คน

ในแง่ของการนำเสนอภาพเหตุการณ์นั้น พบว่า ไม่มีความแตกต่างใน
เรื่องของภาพที่นำเสนอในวัดโอบอเทป ไม่ว่าจะเป็นฝายประชาธิปไตย ฝายประชาชน
หรือล้อมวลชน

ภาพเหตุการณ์ในตอนนั้น ที่นำเสนอในวิดีโอ "บันทึกสีดำ" เป็นภาพชบวนของประชาชนที่กำลังเดิน และชบวนรถมอเตอร์ไซด์ที่เคลื่อนไปตามถนน ในขณะที่วิดีโอเทป "หมายเหตุพฤษภาฯ" "พฤษภาทวิโชค" เทปโทรทัศน์ของช่อง 9 ตลอดจนวิดีโอโทรทัศน์ของกองทัพ ก็นำเสนอภาพที่มีเนื้อหาคล้ายกันนี้

ซ. ผู้ชุมนุมเคลื่อนชบวนออกจากท้องสนามหลวง ไปตามถนนราชดำเนิน และถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจสกัดกั้นที่บริเวณสะพานผ่านฟ้า ในคืนวันที่ 8 พ.ค. 2535

วิธีการสร้างความเป็นจริงของเหตุการณ์ในช่วงนี้ ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ในวิดีโอเทปของฝ่ายประชาธิปไตย ประชาชน และสื่อมวลชน แม้ว่าจะมีการกล่าวถึงเหตุการณ์ในลักษณะที่ต่างออกไปบ้าง ในวิดีโอเทป "พฤษภาทวิโชค" ก็ตาม

ในขณะที่พบว่าการสร้างความเป็นจริงที่ต่างออกไปอย่างเห็นได้ชัด ในวิดีโอเทปของฝ่ายกองทัพ ทั้งในเรื่องการกล่าวถึงเหตุการณ์ การนำเสนอภาพเหตุการณ์ และการใช้เสียงประกอบ

วิดีโอเทป "บันทึกสีดำ" บรรยายถึงการเคลื่อนชบวนของผู้ชุมนุมในครั้งนั้นว่า

8 พฤษภาคม ประชาชนหลังไหลมารวมชุมนุมที่ท้องสนามหลวงอย่างล้นหลาม โดยไม่กลัวข่าวลือว่าจะมีการปราบมิอบแต่อย่างใด รัฐบาลสั่งคนมาบอกว่า ต้องการใช้ที่สนามหลวงทำพิธีทางศาสนา พร้อมออกข่าวโจมตีการชุมนุม 16.40 น. พล.ต.จำลอง เรียกประชุมสส. พรรคพลังธรรม แจ้งข้อเสนอต่อพล.อ. สุจินดา เรื่องให้แก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยไม่มีบทเฉพาะกาล 20 นาฬิกา พล.ต.จำลอง ย้ายฝูงชนจากท้องสนามหลวงไปยังบริเวณถนนราชดำเนิน เพื่อเปิดทางให้สนามหลวงใช้เป็นสถานที่ทางศาสนา

เจ้าหน้าที่ทั้งตำรวจทหาร อาวุธครบมือ เผอิญหน้ากลุ่มคนที่เชิงสะพานผ่านฟ้า โดยมีรั้วลวดหนามเป็นกำแพงแนวกันกลาง กลางดึกย้ายเวทีปราศรัยมาที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

ส่วนวิดีโอเทป "หมายเหตุพฤษภาฯ" กล่าวถึงเหตุการณ์ในตอนนั้นว่า

ในคืนวันที่ 8 พฤษภาคม 2535 ประชาชนได้เคลื่อนย้ายการชุมนุม ไปตามถนนราชดำเนิน ไปหยุดอยู่ที่สะพานผ่านฟ้า เพราะถูกสกัดกั้นจากกำลังทหาร ตำรวจ ขบวนประชาชนจึงนั่งลงชุมนุมอย่างสงบ จากบริเวณเชิงสะพานผ่านฟ้า ทอดยาวไปตามถนนราชดำเนิน โดยมีเวทีปราศรัยนำการชุมนุม อยู่ที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

วิดีโอ "พฤษภามหาวิปโยค" ซึ่งเป็นฝ่ายประชาชน บรรยายถึงการเคลื่อนขบวนของผู้ชุมนุมในคืนวันที่ 8 พ.ค. ว่า

วันที่ 8 พฤษภาคม 2535 ประชาชนยังคงชุมนุมยึดเยื่ออยู่ที่ท้องสนามหลวง แม้ว่ากลางวันจำนวนจะเบาบาง แต่เมื่อเริ่มตกเย็น ประชาชนก็เริ่มมาชุมนุมกันอีกครั้ง และเมื่อเริ่มค่ำ จำนวนคนก็กลายเป็นแสน และเมื่อเวลา 20.30 น. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ตัดสินใจเคลื่อนขบวนออกสู่นถนนราชดำเนิน ในขณะที่ผู้นำฝ่ายอื่นๆ ยังไม่ทราบถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จนกองอำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศได้แถลงออกมาว่า ได้มีความแตกแยกในกลุ่มผู้ชุมนุม ในที่สุดขบวนประชาชนทั้งหมด โดยความเห็นชอบของผู้นำทุกฝ่าย ก็ได้ตัดสินใจเคลื่อนขบวนออกสู่นถนนราชดำเนินเช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตาม ขบวนทั้งหมด ติดอยู่ที่สะพานผ่านฟ้า เนื่องจากมีกำลังทหาร และตำรวจตรึงกำลังอยู่ โดยมีการชิงลวดหนามขวางกั้นจำนวนประชาชนเอาไว้ ถนนราชดำเนินจึงกลายเป็นสถานที่ที่ขบวนประชาชนยึดไว้เป็นที่ชุมนุมยึดเยื่อต่อไป

การกล่าวถึงความแตกแยกในกลุ่มผู้ชุมนุมนี้ เป็นสิ่งที่แตกต่างออกไปจากวิดีโอเทปขององค์กรประชาธิปไตย และสื่อมวลชน ตลอดจนฝ่ายกองทัพ ที่ไม่ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้

เทปโทรทัศน์ช่อง 9 บรรยายถึงการเคลื่อนขบวนในครั้งนั้นว่า

วันที่ 8 พ.ค. ยังคงมีการชุมนุมและกล่าวโจมตี พล.อ.สุจินดา และพรรคร่วมรัฐบาลอย่างเข้มข้น และจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายการชุมนุม ไปยังลานพระบรมรูปทรงม้า เนื่องจากสนามหลวงต้องใช้เป็นสถานที่จัดงาน "สัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา" แต่

ทหารและตำรวจสกัดกันขบวนของผู้ชุมนุมไว้ ไม่ให้ผ่านสะพานผ่านฟ้าลีลาศ ผู้ชุมนุมจึงใช้อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยชุมนุมกันต่อ

ในขณะที่ผู้บรรยาย ในวิดิทัศน์ กล่าวถึงเหตุการณ์เดียวกันนี้ว่า

ต่อมาในคืนวันที่ 8 พฤษภาคม 2535 ขณะที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ยังคงอดอาหารประท้วงอยู่ มีผู้เข้าร่วมการชุมนุมถึงประมาณ 6 หมื่นคน และในวันเดียวกัน พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้นำผู้ชุมนุมส่วนหนึ่งประมาณ 3 หมื่นคน ออกจากท้องสนามหลวง มาตามถนนราชดำเนิน โดยไม่ทราบจุดหมายปลายทาง แต่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจสกัดกันไว้ที่สะพานผ่านฟ้า

เวลา 21.30 น. ซึ่งเกือบนำไปสู่เหตุการณ์ชุลมุนวุ่นวาย อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ได้เข้าแก้ปัญหา ด้วยวิธีการที่นุ่มนวล โดยการเจรจา เป็นผลให้สามารถควบคุมสถานการณ์เอาไว้ได้

สำหรับภาพเหตุการณ์นั้น มีการนำเสนอในลักษณะคล้ายกันในวิดิโอเทป ไม่ว่าจะเป็นขององค์กรประชาธิปไตย ฝ่ายประชาชน หรือสื่อมวลชน เป็นภาพในขณะที่ประชาชนกำลังเคลื่อนขบวนไปตามถนน ภาพการเผชิญหน้ากันระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจทหารที่วางแนวสกัดกันที่สะพานผ่านฟ้า

ในขณะที่ภาพที่ปรากฏ ในวิดิโอเทปของกองทัพ เกี่ยวกับเหตุการณ์ในตอนนั้น เป็นภาพของพล.ต.จำลอง ที่กำลังปราศรัยบนรถตู้ โดยที่การนำเสนอที่เสนอประกอบกับการปล่อยเสียงพูดของพล.ต.จำลอง ในบางตอนดังนี้

. . . รัฐบาลไม่ยอมเปิดทางให้เรา ถ้าหากถึงวันจันทร์ยังไม่ยอมให้เราไปอีก รตราติดเป็นอัมพาตทั้งเมือง จะมาโทษเราไม่ได้นะครับ . . .

. . . ถ้ารัฐบาลไม่ยอมเปิดทางให้เรา แล้วเราไม่มีอะไรกิน อดตายกันอยู่ที่นี่ ก็ดีครับ จะได้เป็นชาวดังไปทั่วโลก . . .

ญ. พล.ต.จำลอง ยุติการอดอาหารในวันที่ 9 พ.ค และในคืนเดียวกันนี้ ประธานสภาผู้แทนราษฎร แกลงทางโทรทัศน์ถึงผลการหารือกับตัวแทนพรรคการเมือง

ฝ่ายค้าน และรัฐบาล ในเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

เหตุการณ์ในช่วงนี้ มีการกล่าวถึงในลักษณะที่คล้ายกันในวิดีโอเทปของฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม ประชาชน และสื่อมวลชน และพบว่า มีการบรรยายในลักษณะที่ไม่ต่างกันกับฝ่ายกองทัพ

วิดีโอ "บันทึกสีดำ" ใช้ถ้อยคำบรรยายถึงเหตุการณ์นี้ว่า

9 พฤษภาคม ที่ชุมนุมยังตั้งอยู่ถนนราชดำเนิน รัฐบาลออกข่าวโจมตีว่า ที่ชุมนุมจะขวางทางเสด็จของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา

พล.ต.จำลอง ประกาศเลิกอดอาหาร โดยขอมติจากฝูงชนที่มาชุมนุมที่ถนนราชดำเนิน คืนนั้น ประธานสภาผู้แทนราษฎร ออกโทรทัศน์แจ้งผลการประชุมของ 9 พรรคการเมืองว่า จะแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยจะนำเข้าสู่อสภา วันที่ 15 พฤษภาคม

ในขณะที่วิดีโอ "หมายเหตุพฤษภาฯ" กล่าวถึงเฉพาะเหตุการณ์การแถลงของประธานสภาฯว่า

ในด้านของพรรคการเมืองทั้ง 9 พรรคนั้น ได้มีการประชุมหาหนทางแก้ไขรัฐธรรมนูญ และนายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้ออกมาแถลงว่า พรรคการเมืองทั้ง 9 พรรคจะแก้ไขรัฐธรรมนูญ ภายในวันที่ 15 พฤษภาคม

วิดีโอ "พฤษภามหาวิปโยค" ของฝ่ายประชาชน บรรยายถึงเหตุการณ์ในช่วงนี้ว่า

วันที่ 9 พฤษภาคม 2535 ในช่วงเช้า ผู้ชุมนุมได้มีมติให้พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เลิกอดอาหาร เพื่อให้เป็นผู้นำชบวนประชาชนชุมนุมต่อไป

ในบ่ายวันนั้น นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ประธานสภาผู้แทนราษฎร เชิญผู้แทน 9 พรรคการเมือง เข้าร่วมหารือเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งทั้ง 9 พรรค ได้มีมติเห็นชอบให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะประเด็นนายกรัฐมนตรีต้องมาจากการเลือกตั้ง และได้มีการแถลงในคืนวันนั้น สถานการณ์ต่างๆ เริ่มผ่อนคลายลง มีแนวโน้มว่า ผู้นำ

การประชุมจะเลิกการประชุมชั่วคราว แต่ในที่สุดก็ตัดสินใจประชุมยืดเยื้อต่อไป

เทปโทรทัศน์ของช่อง 9 กล่าวถึงเหตุการณ์เดียวกันนี้ว่า

วันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 พล.ต.จำลอง ประกาศต่อที่ชุมนุมเพื่อขอมติเลิกการอดอาหารเพื่อจะได้มีแรงในการต่อสู้ร่วมกับผู้ชุมนุม ให้ได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีที่มาจากกาเลือกตั้ง และให้เหตุผลว่า สถานการณ์เปลี่ยนแปลงจากเดิมและต้องมีการเคลื่อนย้ายผู้ชุมนุม เรื่องนี้ผู้ชุมนุมมีมติเห็นชอบด้วย หลังจากนั้น พล.ต.จำลอง ก็ประกาศลาออกจากหัวหน้าพรรคพลังธรรม

เหตุการณ์ในตอนนั้น มีการกล่าวถึงในวิดีโอของกองทัพว่า ". . . และต่อมา ในตอนเช้าของวันที่ 9 พฤษภาคม 2535 พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ได้ประกาศยุติการอดอาหารประท้วง"

ภาพที่นำมาใช้แสดงถึงเหตุการณ์ในตอนนั้นนั้น วิดีโอเทป ไม่ว่าจะ เป็นขององค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม ฝ่ายประชาชน หรือสื่อมวลชน นำเสนอภาพพล.ต.จำลอง ที่กล่าวปราศรัยกับผู้ชุมนุมที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ส่วนในเหตุการณ์การแถลงของประธานสภา ที่มีการกล่าวถึงในวิดีโอเทป "บันทึกสีดำ" "หมายเหตุพฤษภาฯ" และ "พฤษภาทวิบาท" นั้น ผู้จัดทำใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ที่เป็นการแถลงของประธานสภา มาประกอบกรนำเสนอ ส่วนวิดีโอเทปของกองทัพนั้น ไม่ได้นำเสนอภาพใดประกอบเหตุการณ์ตอนนั้น

ในแง่ของการใช้เสียงประกอบ เพื่อสร้างความเป็นจริงของเหตุการณ์ในช่วงนี้ พบว่ามีการปล่อยเสียงของพล.ต.จำลอง ที่กล่าวกับผู้ชุมนุมที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ดังนี้

. . . ทำอย่างอื่นไม่ได้ นั่งนอนๆอยู่กับที่เท่านั้น แล้วกินแต่น้ำเปล่า ทำใจให้บริสุทธิ์ สามารถอยู่ได้ 7 วัน . . . (วิดีโอ "บันทึกสีดำ" "พฤษภาทวิบาท และ เทปโทรทัศน์ของช่อง 9)

นอกจากนี้ ก็มีการปล่อยเสียงของผู้อ่านข่าว เกี่ยวกับการหารือของประธานสภาฯ กับตัวแทนพรรคการเมืองในวิดีโอเทป "บันทึกสีดำ" ดังนี้

ขณะเดียวกัน นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้เชิญแกนนำพรรคการเมืองทุกพรรค ร่วมหารือเพื่อหาทางออกในเรื่องนี้ ซึ่งทุกพรรคก็ได้รับในหลักการที่จะให้แก้ไขรัฐธรรมนูญ แล้วเจรจาในรายละเอียด

ฉ. ยุติการประชุมชั่วคราว ในวันที่ 11 พ.ค 2535

เหตุการณ์ยุติการประชุมนี้ มีการกล่าวถึงในวิดีโอเทปของแต่ละฝ่ายในลักษณะที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ดังจะเห็นได้จากการใช้ถ้อยคำบรรยายถึงเหตุการณ์ในวิดีโอเทปต่างๆ ดังนี้

11 พฤษภาคม 04.15 น. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ประกาศขอพักการประชุมชั่วคราว เพื่อรอดูท่าทีของนายกรัฐมนตรี และ 9 พรรคการเมือง ต่อการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยนัดหมายพบกันอีกครั้งในวันที่ 17 พฤษภาคม ที่ท้องสนามหลวง เวลา 17 นาฬิกา (วิดีโอ "บันทึกสีดำ")

ถึงแม้ว่า พล.อ.สุจินดา จะยังไม่ยอมลาออก แต่จากการที่ประธานสภาผู้แทนราษฎร และพรรคการเมือง 9 พรรคแถลงว่า จะแก้ไขรัฐธรรมนูญ การชุมนุมที่ต่อเนื่องมาเป็นเวลา 5 วัน ได้ยุติลง ในเช้ามีดของวันจันทร์ที่ 11 พฤษภาคม และได้นัดชุมนุมอีกครั้ง ที่ท้องสนามหลวงในวันที่ 17 พฤษภาคม หากว่าในวันที่ 15 พฤษภาคม ยังไม่มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ตามคำมั่นสัญญา (วิดีโอ "หมายเหตุพฤษภาฯ")

. . . ในที่สุด ผู้นำการชุมนุมก็ได้ประกาศสลายการชุมนุมชั่วคราว เมื่อเวลา 4 นาฬิกา ของวันที่ 11 พฤษภาคม 2535 เพื่อรอรับฟังการแก้ไขรัฐธรรมนูญต่อไป ผู้ชุมนุมประกาศนัดพบกันอีกครั้ง ในเย็นวันที่ 17 พฤษภาคม 2535 ณ ท้องสนามหลวง เพื่อติดตามดูว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญ จะเป็นไปได้หรือไม่ (วิดีโอ "พฤษภาทมิฬ")

เทปโทรทัศน์ของช่อง 9 บรรยายว่า

11 พฤษภาคม เวลา 4 นาฬิกา พล.ต. จำลอง และแกนนำของผู้ชุมนุม ประกาศสลายการชุมนุมลง รวมทั้งนัดชุมนุมต่อไปในวันที่ 17 พ.ค เพื่อวิพากษ์วิจารณ์รัฐธรรมนูญที่พรรคร่วมรัฐบาล ระบุว่า จะพิจารณาให้เสร็จในวันที่ 15 พ.ค

และวิดีโอเทปของกองทัพ บรรยายถึงเหตุการณ์ยุติการชุมนุมนี้ว่า

ในระหว่างวันที่ 11-16 พฤษภาคม 2535 ผู้ชุมนุมได้สลายตัว หลังจากที่พรรคการเมืองต่างๆ ทั้งฝ่ายค้านและพรรคร่วมรัฐบาล ได้แถลงมติร่วมกันว่า จะให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญอย่างเร่งด่วน แต่ผู้ชุมนุมยังคงยืนยันที่จะให้นายกรัฐมนตรีลาออกและนัดให้มาร่วมนุมอีกครั้งที่ท้องสนามหลวง ในวันที่ 17 พฤษภาคม 2535

ภาพที่แสดงถึงเหตุการณ์ ที่มีการนำมาใช้ในวิดีโอเทปแต่ละฝ่ายนั้น เป็นภาพการปราศรัยของพล.ต.จำลอง และกรรมการสมัชชาปฏิวัติชนบทบนเวทีปราศรัยที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

กล่าวโดยสรุป สำหรับการสร้างภาพความเป็นจริง ในช่วงก่อนวิกฤตการณ์นี้ พบว่า มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ในวิดีโอเทปที่องค์กรผู้ผลิตเป็นองค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม ประชาชน และสื่อมวลชน กับวิดีโอเทปที่กองทัพ เป็นผู้จัดทำ โดยอาศัยการใช้ถ้อยคำบรรยาย ในการกล่าวถึงเหตุการณ์ ตลอดจนภาพของเหตุการณ์ และการใช้เสียงประกอบการนำเสนอเหตุการณ์ ทั้งนี้ เพื่อสื่อถึงสิ่งที่ผู้จัดทำ ต้องการจะนำเสนอไปยังกลุ่มผู้ชม ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้จัดทำให้มากที่สุด

2. เหตุการณ์ช่วงวิกฤตการณ์

จากการศึกษาถึงเหตุการณ์ที่ถูกนำเสนอเป็นความเป็นจริง ในช่วงวิกฤตการณ์ คือระหว่างวันที่ 17-20 พ.ค. 2535 นั้น พบว่า วิดีโอเทปส่วนใหญ่นำเสนอเหตุการณ์ที่ไม่แตกต่างกัน และยิ่งไปกว่านั้นก็คือ ภาพเหตุการณ์หลายๆเหตุการณ์ที่มีการนำเสนอในวิดีโอเทปที่ต่างผู้จัดทำกันนั้น เป็นภาพที่มาจากแหล่งภาพเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม ผู้จัดทำวิดีโอเทปแต่ละม้วน มีวิธีการในการ "สร้าง" ให้เหตุการณ์ที่ถูกนำเสนอ นั้น มีความแตกต่างกันออกไปในประเด็นที่นำเสนอ โดยอาศัยถ้อยคำในการบรรยายถึงเหตุการณ์ ตลอดจนวิธีการใช้เสียงประกอบ

ลักษณะของการสร้างภาพความเป็นจริงของเหตุการณ์ในช่วงนี้ ในวิดีโอเทปที่ศึกษานั้น พบว่า อาจแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มคือ

1. วิดีโอเทปที่ผลิตโดยองค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม และฝ่ายประชาชน
2. วิดีโอเทปที่ผลิตโดยหน่วยงานสื่อมวลชน
3. วิดีโอเทปที่จัดทำโดยฝ่ายกองทัพ

ในวิดีโอเทปที่ผู้จัดทำเป็นองค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม และฝ่ายประชาชนนั้น การสร้างภาพความเป็นจริงของเหตุการณ์จะไม่มีลักษณะที่แตกต่างกัน และมีการนำวิธีการที่หลากหลาย มาใช้ในการสร้างภาพความเป็นจริง

ในขณะที่วิดีโอเทปที่สื่อมวลชนเป็นผู้ผลิตนั้น การสร้างภาพความเป็นจริง จะไม่เน้นถึงการใช้วิธีการที่หลากหลายมากนัก แต่จะอาศัยภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นตัวบอกเล่าถึงเรื่องราวของเหตุการณ์แทน

ส่วนวิดีโอเทปที่กองทัพเป็นผู้จัดทำนั้น วิธีการสร้างความเป็นจริงของเหตุการณ์ในช่วงวิกฤตมีลักษณะที่ไม่แตกต่างไปจากวิธีการที่ใช้สร้างความเป็นจริงในช่วงก่อนวิกฤตการณ์ โดยจะเน้นวิธีการใช้ถ้อยคำบรรยาย ภาพที่แสดงถึงเหตุการณ์ และการใช้เสียงประกอบ

รายละเอียดของการสร้างภาพความเป็นจริง ในวิดีโอเทปแต่ละฝ่าย ในช่วงวิกฤตการณ์ มีดังต่อไปนี้

ก. การชุมนุมใหญ่ที่ท้องสนามหลวง ในวันที่ 17 พ.ค 2535

สมาพันธ์ประชาธิปไตย และสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้จัดทำวิดีโอเทป "บันทึกสีดำ" และ "หมายเหตุพฤษภาฯ" ใ้ถ้อยคำบรรยายถึงเหตุการณ์นี้ ในลักษณะที่ไม่แตกต่างไปจากวิดีโอเทป "พฤษภามหาวิปโยค" ซึ่งจัดทำโดยฝ่ายประชาชน

วิดีโอเทป "บันทึกสีดำ" บรรยายถึงเหตุการณ์ว่า ". . . ขณะที่ทำที่ของ 5 พรรคการเมือง ยังไม่เป็นที่น่าไว้วางใจความจริงใจที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญ การ

ชุมนุมที่ท้องสนามหลวง ท่วมกันด้วยฝูงชนเกินคาดการณื"

ส่วนวิดีโอเทป "หมายเหตุพฤษภาฯ" บรรยายว่า

กลุ่มองค์กรประชาธิปไตย ประกาศจัดตั้งสมัชชัประชาธิปไตย ในวันที่ 14 พฤษภาคม การพลิกกลัันของพรรคร่วมรัฐบาล เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ต้องมีการชุมนุมกันอีก ครั้งหนึ่ง ในวันที่ 17 พฤษภาคม 2535 โดยมีประชาชนเข้าร่วมมากกว่า 3 แสน คน ขณะเดียวกัน รัฐบาลได้พยายามสกัดกัันการชุมนุมดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยสั่งห้ามผู้ว่ากรุงเทพมหานคร ไม่ให้อนุญาตการใช้สถานที่ในการชุมนุม ห้ามบริการรถสุขาเคลื่อนที่ และทหารxonนำรถสุขาเคลื่อนที่ทั้งหมดไปใช้

ผู้ชุมนุมมีเจตนารมณือันแน่วแน่ ที่จะชุมนุมอย่างสันติ ทุกคนมาชุมนุมด้วยมือเปล่า และดวงใจอันมุ่งมั่น ที่จะเห็นประชาธิปไตยแบ่งบานบนผืนแผ่นดินไทย การชุมนุมครั้งนี้ ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 39 ซึ่งระบุไว้ว่า ประชาชนมีสิทธิโดยชอบธรรม ที่ชุมนุมกันโดยปราศจากอาวุธ

วิดีโอเทป "พฤษภามหาวิปโยค" กล่าวถึงเหตุการณ์เดียวกันนี้ว่า

วันที่ 17 พฤษภาคม 2535 ไม่นานย้าค่า ประชาชนก็มาชุมนุมที่ท้องสนามหลวง จำนวนนับแสนคน ทุกคนถือธงสีขาว มีข้อความว่า ประชาธิปไตยต้องได้มาโดยสันติ และเมื่อมีการปราศรัย เป็นที่ถูอกอกอกใจของผู้ชุมนุม ธงสีขาวก็โบกพริ้วสะพัดทั่วท้องสนามหลวง

วิดีโอเทปที่ผลิตโดยฝ่ายประชาชนอีกม้วนหนึ่ง คือ "พฤษภามิฬิ" ใช้ข้อความเป็นตัวหนังสือ บรรยายถึงเหตุการณ์ชุมนุมว่า

17 พ.ค 2535 วันนัดชุมนุมใหญ่ของชาวไทย เรียกร้องให้พล.อ.สุจินดา นาสก รัฐมนตรีลาออก และแก้ไขรัฐธรรมนูญ ฉบับ 25 อรหันต์ทองคำ เวลา 17.00 น. ประชาชนนับแสนคน หลังไหลไปที่ท้องสนามหลวง นักการเมืองมีชื่อเสียงหลายท่าน ผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนขึ้นปราศรัย

ส่วนวิดีโอเทปของหน่วยงานสื่อมวลชน เช่น เทปโทรทัศน์ของช่อง 9 บรรยายถึงการชุมนุมครั้งนี้ว่า "วันที่ 17 พฤษภาคม สมาพันธ์ประชาธิปไตย ที่ตั้งขึ้นมา เป็นผู้นำการชุมนุมอีกครั้งหนึ่งที่ท้องสนามหลวง มีผู้เข้าร่วมมากกว่าหนึ่งแสนคนในตอนนี้ และเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ"

ในขณะที่วิดีโอเทปของบริษัท EM NEWS ใช้ข้อความบรรยายเหตุการณ์ว่า

17 พ.ค 2535 เวลา 17.00 น. สมาพันธ์ประชาธิปไตย จัดชุมนุมคัดค้านนายกรัฐมนตรี ที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง

17.30 น. สนามกีฬากองทัพบก มีการจัดมหรหรรคมคอนเสิร์ต ช่วยภัยแล้งในช่วงเวลาเกี่ยวกับที่มีการชุมนุมที่สนามหลวง

ทจ.น่าน พล.อ.สุจินดา พูดถึงการชุมนุมระหว่างเกิดปัญหาภัยแล้ง

ในขณะที่วิดีโอเทปของสำนักข่าว VIS NEWS นั้น ไม่ได้ใช้ถ้อยคำหรือข้อความใดๆ ในการบรรยายถึงเหตุการณ์ในช่วงวิกฤตการณ์นี้

ส่วนวิดีโอทัศน์ "สรุปสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศ พ.ค 2535" ของศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก นั้น กล่าวถึงเหตุการณ์นี้ ไม่แตกต่างไปจากวิดีโอเทปอื่นว่า "วันที่ 17 พฤษภาคม 2535 เวลา 14.30 น. ได้มีการจัดตั้งเวทีปราศรัยที่ท้องสนามหลวง มีผู้ชุมนุมที่ท้องสนามหลวงประมาณ 15,000 คน และเพิ่มจำนวนขึ้นตามลำดับ"

สำหรับภาพที่แสดงถึงเหตุการณ์ตอนนี้ ในวิดีโอเทปของแต่ละฝ่ายนั้น ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก โดยเป็นภาพของประชาชนที่ไปร่วมชุมนุมที่ท้องสนามหลวง และกิจกรรมต่างๆ บนเวทีปราศรัย อย่างไรก็ตาม ในวิดีโอเทปของบริษัท EM NEWS นั้น ผู้ชมจะได้เห็นภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานที่อื่นๆ ด้วย เช่น การให้สัมภาษณ์ของ พล.อ.สุจินดา ทจ.น่าน และภาพการแสดงดนตรีที่สนามกีฬากองทัพบก

ส่วนการใช้เสียงประกอบนั้น พบว่า ในวิดีโอเทปของฝ่ายประชาชน คือวิดีโอ "พฤษภาคมหาวิปโยค" มีการนำเอาบทกวี และเพลงเพื่อชีวิต ที่มีเนื้อหา เกี่ยวกับการต่อสู้เรียกร้องประชาธิปไตยของประชาชนนำมาเสนอประกอบภาพเหตุการณ์ ในตอนนั้นว่า

ผู้บรรยาย : เมื่อพินาศนั้นยังถูกขังอยู่ แม้เสียงกู่จะดังก้อง ก็แค่ฝัน แต่หัวใจคงแน่นหนัก ว่าสักวัน นกพิราบจะถลันออกจากกรง และแล้ว วันนั้นคือวันนี้ เกินกำลังกันเสรีที่สูงส่ง เกาะกรงขังชั่วร้ายทำลายลง นกพิราบทั้งกรงเริ่มโบยบิน

ส่วนเทปโทรทัศน์ของช่อง 9 นั้น ใช้วิธีการปล่อยเสียงการปราศรัยของนักการเมืองบนเวทีปราศรัย ในบางตอน เช่น

เสียงนายวิระ มุสิกพงษ์ รองหัวหน้าพรรคความหวังใหม่ ปราศรัย : . . . ประเทศต่างๆทั่วโลก ไม่ว่าจะมาจากการเลือกตั้งหรือมาจากการลากตั้ง ถ้าคนนับจำนวนแสนๆเดินขบวนจับได้ ป่านนี้ก็ลาออกไปเรียบร้อยแล้ว มีแต่นายกรัฐมนตรีของประเทศไทย ก็แสนก็แสนไฉ่ ท่านก็ไม่สน . . .

เสียงปราศรัยของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง : ท่านพี่น้องประชาชนครับ ท่านที่เคารพรักทั้งหลายครับ ในคำคืนวันนี้ เราได้รวมใจกันเป็นหนึ่งเดียวอีกครั้งหนึ่ง เพื่อต่อสู้กับอำนาจเผด็จการ ไซ้ใหม่ครับ (เสียงประชาชนตะโกนตอบ "ไซ้" "สุจินดาออกไป") สุจินดาสืบอำนาจมาจากคณะรสช. หรือคณะปฏิวัตินั่นเอง เพราะฉะนั้นเราต้องให้สุจินดาลง และใครก็ตามที่มาจากสส.ก็พิจารณากันไปใครจะมาเป็นนายกฯ อย่างนั้นเราปลดงาย ไซ้ใหม่ครับ . . .

วิดีโอเทปของบริษัท EM NEWS ใช้วิธีการปล่อยเสียงคำพูดของพล.อ.สุจินดา ที่ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าว ที่จ.น่าน กับเสียงการปราศรัยของพล.ต.จำลอง ที่สนามหลวง ดังนี้

พล.อ.สุจินดา : . . . เพราะสื่อมวลชนบอกว่า เวลาฝ่ายที่มาคัดค้านผม พวกนี้มาด้วยความสมัครใจหมดเลย แต่ถ้าใครมาสนับสนุนผม พวกนี้มาด้วยการจัดตั้ง จะให้เอาออกที่วิใหม่ ที่คนเขามาบอกว่า เขาได้รับจ้างมาเท่าไรๆนะ เอาใหม่ อยากให้เขาไปออกที่วิใหม่ จะเอาที่สับสน (เสียงทักท้วงถาม : ฝ่ายรัฐบาลหรือ) ไม่ใช่ ที่

ชุมนุมที่สนามหลวงนะ (พล.อ.สุจินดา ตอบ)

พล.ต.จำลอง : พี่น้องประชาชนครับ ท่านที่เคารพรักทั้งหลายครับ ในคำคืนวันนี้ เราได้รวมใจกันเป็นหนึ่งเดียวอีกครั้งหนึ่ง เพื่อต่อสู้กับอำนาจเผด็จการใช้ใหม่ครับ (เสียงประชาชนตะโกนตอบ "ใช่" "สุจินดาออกไป") . . . ผมขอเรียนต่อท่านทั้งหลายว่า พวกเรา หมายถึงท่าน ผมหมายถึงพวกท่านทุกคน ณ ที่นี้ เกิดทุนต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ที่เราต้องต่อสู้ครั้งนี้ เราต่อสู้กับอำนาจเผด็จการ เราไม่ต้องการให้เขาสืบทอดอำนาจเผด็จการออกไปอีกเป็นสิบๆปี มีทางเดียวคือสุจินดาต้อง . . . (เสียงประชาชนตะโกนตอบ "ลาออก" "ออกไป")

. . . เพราะอะไรหรือครับ ท่านพี่น้องประชาชนครับ ถ้าสุจินดายังเป็นนายกอยู่ สุจินดาสืบทอดอำนาจมาจากคณะรสช. หรือคณะปฏิวัติมันเอง เพราะฉะนั้น เราต้องให้สุจินดาลง แล้วใครก็ตามที่มาจากรสช. เราก็พิจารณากันไป ใครจะมาเป็นนายกฯ อย่างนั้นเราปลดง่ายใช้ใหม่ครับ . . . ถ้าเขาไม่ดี เราปลดง่าย เขาไม่สามารถอยู่ได้เกิน 4 ปี เพราะหมดวาระของการเป็นรสช. แต่ถ้าท่านและเรายอมให้สุจินดาอยู่นั้น เขาจะครองอำนาจต่อไปเป็นสิบๆปี ยอมได้ไหมครับ (เสียงประชาชนตอบ "ไม่ยอม")

. . . เพราะฉะนั้น เรื่องนี้แจ่มชัดมากกว่า ทำไมเราจึงต้องขอให้สุจินดาลาออก เพราะการสืบทอดอำนาจเผด็จการนับเป็นสิบๆปีนั้น ถึงตรงนั้นบ้านเมืองเราไม่เหลืออะไรเลย เศรษฐกิจย่อยยับแน่นอน ท่านทั้งหลายครับ เราได้รับการร้องขอจากหลายคน จากพี่น้องประชาชนทุกระดับอาชีพว่า ขอให้รวบรัดในการที่เอาสุจินดาลงให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ ถ้ามีฉะนั้น บ้านเมืองเราจะพังยิ่งไปกว่านี้ หุ่นตกลงๆเพราะใครเขาไม่เชื่อว่าเผด็จการจะสามารถทำให้ดีได้ ขนาดเผด็จการคอมมิวนิสต์รัสเซียยังม่อขกระรอกไปเลย แล้วไทยจะอยู่ไหวหรือครับ

ท่านทั้งหลายที่รักครับ ขอเรียนยืนยันอีกครั้งหนึ่งจากที่ได้มาร่วมกันสู้กับพี่น้องประชาชน เราก็ได้รับเลือกมาเป็นสมาพันธ์ประชาธิปไตย เรามีอยู่ด้วยกัน 7 คน อีกส่วนหนึ่งแบ่งอยู่ที่เวทีกั้น ท่านพี่น้องประชาชนครับ ต่อไปนี้กรุณากล่าวตามผม "ข้าขอปฏิญาณ ณ ที่นี้ว่า (เสียงคนพูดตาม) ข้อ 1 ข้าจะเคารพเกิดทุนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ไว้เหนือสิ่งอื่นใด ข้อ 2 ข้าจะต่อสู้กับเผด็จการ ข้าจะหยุดยั้งการสืบทอดอำนาจของเผด็จการ ในครั้งนี้ให้จงได้ ข้อ 3 ข้าจะพยายามให้ประเทศไทยมี

ประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ มีนายกฯมาจากการเลือกตั้งให้จงได้ ปรบมือให้ตัวเอง
หน่อยครับ

ในขณะที่วิดีโอเทปของสำนักข่าว VIS NEWS นั้น ไม่ได้มีการใช้เสียง
บรรยายใดๆ ในการนำเสนอเหตุการณ์ แต่ในตอนเริ่มต้นของวิดีโอเทปนั้น ผู้จัดทำใช้
คำพูดของประชาชนคนหนึ่ง ในการสร้างภาพความเป็นจริงของเหตุการณ์ว่า

What we get from the radio and the tv is just a propaganda
from the military dictator. We want the rest of the world to
see and hear what the military do to our people, the Thai people
the innocent people. We want the rest of the world to know. We
want the rest of the world to know.

สำหรับวิดีโอเทปของฝ่ายกองทัพนั้น ยังใช้เสียงดนตรีในทำนองตื้นตัน
เร้าใจ ประกอบการนำเสนอเหตุการณ์การชุมนุมในครั้งนี้

ข. ประชาชนที่ชุมนุมเคลื่อนออกจากท้องสนามหลวง ไปตามถนนราชดำเนิน
และเผชิญหน้ากับกำลังตำรวจทหารที่วางจุดสกัดกั้นที่สะพานผ่านฟ้า จนเกิดการปะทะกัน
ขึ้นระหว่างฝ่ายเจ้าหน้าที่และประชาชน

วิดีโอเทปของฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม กับฝ่ายประชาชน บรรยาย
ถึงเหตุการณ์ตอนนั้น มีเนื้อหาไม่แตกต่างกัน ดังนี้

วิดีโอเทป "บันทึกสีดำ" ผู้จัดทำบรรยายว่า

คำคั้นนั้นเอง ภายหลังที่สมาพันธ์ประชาธิปไตย นำฝูงชนเคลื่อนขบวนมุ่งหน้าสู่ทำ
เนียบรัฐบาล กำลังตำรวจ สกัดกั้น ณ จุดสะพานผ่านฟ้า นานานาชนิดจากรถดับเพลิง
ตำรวจ ก่อให้เกิดความไม่พอใจในฝูงชน

ราวเที่ยงคืนถึงตีหนึ่ง มีข่าวว่า กำลังตำรวจถอยไป มีการปิดถนนทุกเส้นทาง
ด้วยกำลังทหาร เกินกว่าใครจะคาดคิด สองมือประชาชน ซึ่งมีเพียงอย่างมากที่สุดก็ก้อนหิน
หรือก้อนไม้ ถูกใช้แลกกับกำลังอาวุธครบมือของตำรวจทหาร

ความเคลื่อนไหวของประชาชนในคำคืนนั้น และวันต่อๆมา ทำให้หลายๆคนคิดย้อนไปถึงกระแสความเคลื่อนไหวในหน้าหนึ่งของประวัติศาสตร์ประชาธิปไตยไทยเมื่อ 19 ปีก่อน

ผู้จัดทำยังใช้เสียงผู้บรรยาย กล่าวถึงเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวนี้ว่า

และแล้วความเคลื่อนไหวก็ปรากฏ เป็นความงดความงาม ใช้ความชั่ว มันอาจขุ่น อาจชัน อาจหม่นมัว แต่ก็เริ่มจะเป็นตัวจะเป็นต้น

. . . กลางดึกคืนวันที่ 17 พฤษภาคม รัฐบาลประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน และยื่นยื่นปราบม็อบด้วยวิธีเด็ดขาด

วิดีโอเทป "หมายเหตุพฤษภาฯ" กล่าวถึงเหตุการณ์ครั้งนี้ว่า

ราวสามทุ่ม สมาพันธ์ประชาธิปไตย มีมติเคลื่อนย้ายผู้ชุมนุมออกจากท้องสนามหลวง มุ่งหน้าไปสู่ท่าเนียบรัฐบาล เพื่อแสดงประชามติ และทวงคำตอบจากพล.อ. สุจินดา

. . . เกือบสี่ทุ่ม ประชาชนกลุ่มแรกมาถึงสะพานผ่านฟ้า แนวนกีดขวางกำลังตำรวจนับพันนาย ผู้ชุมนุมพยายามขอร้องให้ตำรวจเปิดทาง แต่ตำรวจกลับใช้รถดับเพลิงฉีดน้ำเข้าใส่ผู้ชุมนุม ผู้ชุมนุมพยายามขอร้องให้ตำรวจหยุดการกระทำดังกล่าว แต่ทางเจ้าหน้าที่กลับใช้มาตรการรุนแรงยิ่งขึ้น ด้วยการใช้กระบองทุบตีประชาชน ไม่ว่าจะเจตนาหรือไม่ก็ตาม การกระทำเช่นนี้ มีผลเป็นการยั่วยุอารมณ์โกรธให้กับประชาชนส่วนหนึ่ง จนเหตุการณ์ลุกลามบานปลายไปมากขึ้น

ประมาณเที่ยงคืนของวันที่ 17 สถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้งถูกเผา นำสังเกตว่ามีการขนย้ายของออก ก่อนหน้าที่จะมีการเผาถึง 1 ชั่วโมง มีการถอนกำลังทั้งหมดออกไปจากบริเวณดังกล่าว แล้วปล่อยให้มีการเผา โดยไม่มีการขัดขวางหรือจับกุมแต่ประการใด ผู้ลงมือเผาหลายคน มีลักษณะผิดแผกไปจากประชาชนที่มาชุมนุม ภาพถ่ายจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ปรากฏภาพชายผู้หนึ่งสวมเสื้อเกราะอ่อนที่สำหรับใช้ในราชการทหาร หลังจากผู้เผาได้หลบหนีไปแล้ว ประมาณตีหนึ่งของวันใหม่ สถานการณ์บริเวณโรงพักนางเลิ้งเริ่มสงบลง

วิดีโอ "พฤษภามหาวิปโยค" บรรยายเหตุการณ์ในช่วงนี้ว่า

21.30 น. ทบวงประชาชนตัดสินใจเคลื่อนขบวน ไปยังทำเนียบรัฐบาล ชงสีชาว โบกไสวไปทั่วท้องถนนราชดำเนิน แต่ที่สะพานผ่านฟ้า สถานที่เดิม กำลังทหารตำรวจ นั้บพันนาย พร้อมด้วยโล่หวาย กระบอง และปืนเอ็ม 16 อยู่หลังแนวลวดหนาม พร้อม เสริมกำลังด้วยรถดับเพลิง โดยมีประกาศิตจากผู้นำทหาร ห้ามมิให้ผู้ชุมนุมเข้ามาใน สะพานผ่านฟ้าแม้แต่คนเดียว และนั่นคือการเริ่มต้นของความรุนแรง เมื่อหัวขบวนของ ประชาชน เริ่มไปถึงสะพานผ่านฟ้า

. . . เลือดไทยเริ่มไหลนอง ด้วยน้ำมือคนไทยด้วยกัน จากการฉีดน้ำใส่ประ ชาชน เปลี่ยนมาเป็นกระบองและกระสุนปืนในที่สุด . . . พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ผู้นำขบวน พยายามขอร้องไม่ให้ใช้ความรุนแรง แต่ต่อมาเมื่อเวลาประมาณ 22.40 น. ความรุนแรงอีกระลอกก็ได้เริ่มขึ้นในส่วนหัวขบวน ในขณะที่ขบวนส่วนใหญ่ยังคงชุมนุม กันอย่างสันติ

ประมาณเที่ยงคืน โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจโจมตีว่า ผู้ประท้วงโดยการนำ ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก่อความวุ่นวาย โดยใช้ความรุนแรง ในขณะที่มีผู้ยืนยันว่า มีบุคคลกลุ่มหนึ่งขว้างระเบิดขวดใส่ผู้ประท้วงเป็นระยะๆ และต่อมารัฐบาลได้ประกาศ สภาวะฉุกเฉิน

วิดีโอเทปของฝ่ายประชาชนอีกม้วนหนึ่ง คือ "พฤษภามหิณี" นั้น ใช้ข้อความ เป็นตัวหนังสือบรรยายเหตุการณ์นี้ว่า

เวลาประมาณ 21.15 น. กลุ่มผู้ชุมนุมเคลื่อนขบวน จากสนามหลวงสู่ถนนราช ดำเนิน โดยมีจุดมุ่งหมายสู่ทำเนียบรัฐบาล แต่ถูกสกัดกั้นด้วยกำแพงเบอร์ลิน และกำลัง ตำรวจหลายร้อยคน ที่สะพานผ่านฟ้า

22.10 น. เกิดการปะทะกันครั้งแรก ประชาชนบางส่วนบุกเผาสถานที่ราชการ ในขณะที่ประชาชนกลุ่มใหญ่ ยังปักหลักอยู่กับที่ด้วยความสงบ เหตุการณ์ดังกล่าว ได้กลายเป็นการจลาจลย่อยๆ

เวลา 00.30 น. วันที่ 18 พ.ค 35 รัฐบาลประกาศภาวะฉุกเฉิน พร้อมประ

กาศตามมาอีกหลายฉบับ ระบุพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เป็นผู้นำก่อการจลาจล ท่ามกลางสถานการณ์ที่ยังสับสน และตึงเครียด

ในขณะที่วิบัติทัศน์ของฝ่ายกองทัพ กล่าวถึงเหตุการณ์ในช่วงนี้ว่า

เวลา 21.35 น. ส่วนล่วงหน้าจำนวนประมาณ 200 คน ซึ่งมีลักษณะพร้อมที่จะใช้ความรุนแรง และมีการเตรียมการที่ฝ่าแนวสกัดกั้นของเจ้าหน้าที่ มาถึงแนวลาดหนามที่เจ้าหน้าที่วางสกัดกั้นไว้บริเวณสะพานผ่านฟ้า พร้อมทั้งใช้สิ่งของขว้างปาเจ้าหน้าที่ ตำรวจ และใช้รถจักรยานยนต์ที่อยู่ในขบวนพยายามขับฝ่าแนวลาดหนาม และบางส่วนเข้าทำการรื้อถอนลาดหนาม และใช้ไม้หน้าสาม พร้อมท่อนเหล็ก ที่ได้เตรียมการไว้แล้ว เป็นเครื่องมือในการรื้อถอนลาดหนาม เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องใช้รถดับเพลิงฉีดน้ำสกัดกั้นฝูงชน

เวลา 22.10 น. กลุ่มผู้ชุมนุมได้พยายามเข้ารื้อถอนทำลายรั้วลาดหนาม แต่ได้ใช้รถยนต์เข้าก้ำบังการฉีดน้ำของเจ้าหน้าที่ และผู้ชุมนุมสามารถเข้ายึดรถดับเพลิงไว้ได้ จากนั้นได้พยายามใช้รถดับเพลิงเข้าทำลายรั้วลาดหนาม และสามารถฝ่าแนวรั้วลาดหนามเข้าไปได้บางส่วน แต่เจ้าหน้าที่ก็เข้าสกัดกั้น จนเจ้าหน้าที่ได้รับบาดเจ็บ 7-8 คน และกลุ่มผู้ชุมนุมก็ถอยกลับไป

เวลา 22.25 น. กลุ่มผู้ชุมนุมซึ่งมีลักษณะควบคุมตัวเองไม่ได้ กลับเข้าเผชิญหน้ากับเจ้าหน้าที่ที่บริเวณสะพานผ่านฟ้า ด้วยวิธีการรุนแรงอีกครั้งหนึ่ง การกระทบกระทั่งเริ่มมีอีกครั้งหนึ่ง จากการขว้างปาด้วยสิ่งของ เปลี่ยนมาเป็นการนำขวดน้ำใส่น้ำมันจุดไฟและดอกไม้เพลิง ขว้างปาใส่เจ้าหน้าที่

เวลา 23.50 น. ผู้ชุมนุมส่วนหนึ่งได้บุกเข้าล้อมสถานีตำรวจดับเพลิงภูเขาทอง และเผารถดับเพลิง รวมทั้งรถของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 5 คัน พร้อมทั้งยังยึดด้วยการทำร้ายเจ้าหน้าที่ ด้วยการขว้างระเบิดเพลิงเข้าใส่อยู่ตลอดเวลา

เวลา 00.30 น. สถานการณ์ค่อนข้างแน่นเข็งว่า จะนำไปสู่การจลาจลและอาจขยายตัวไปสู่การก่อการร้ายในเมือง หากเหตุการณ์จลาจลและการก่อความไม่สงบดังกล่าว ยืดเยื้อออกไปเป็นเวลานาน เช่นที่เกิดการก่อการร้ายในหลายประเทศในปัจจุบัน รัฐบาลจึงได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน และพยายามลดการสับสน และการสูญเสียด้วย

การปิดสถานศึกษาในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลเป็นเวลา 3 วัน อย่างไรก็ตาม ผุ้ชนไม่ได้เห็นเจตนาที่ดี ที่ประสงค์จะให้เกิดความสงบขึ้นในบ้านเมืองของทางราชการ แต่อย่างใด โดยเฉพาะกลุ่มที่มีลักษณะเจตนาที่จะสร้างความวุ่นวายจำนวน 150-200 คน ได้พกเครื่องมือ ซึ่งจัดเตรียมไว้แล้วอย่างสมบูรณ์ เช่นกรรไกรตัดเหล็กขนาดใหญ่ ถูมือ กระสอบ เป็นต้น เข้าทำการรื้อถอนและทำลายรั้วลวดหนามที่บริเวณแนวสะพาน ผ่านฟ้าจนสำเร็จ ซึ่งผิดจากการชุมนุมตามปกติธรรมดาทั่วไปอย่างเห็นได้ชัด

จากนั้น กลุ่มคนกลุ่มนี้ พร้อมกับผู้ชุมนุมทั่วไปอีกจำนวนมาก ได้ฝ่าแนวสกัดกั้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไปเผชิญหน้ากับแนวสกัดกั้นของเจ้าหน้าที่ทหาร โดยใช้วาจาขู่ข่ม และขว้างปาแนวทหารตลอดเวลา แลวสกัดกั้นของเจ้าหน้าที่ทหาร ซึ่งมีอาวุธปืนประจำกาย โดยไม่ได้บรรจุกระสุนปืนในรังเพลิง เพราะเป็นนโยบายของกองกำลังรักษาพระนคร ที่จะไม่ให้เกิดความเสียหายขึ้นกับทุกฝ่าย

แนวทหารที่ปฏิบัติอยู่ในพื้นที่เห็นว่า หากยังคงแนวสกัดกั้นที่สะพานผ่านฟ้าต่อไป จะไม่สามารถหลีกเลี่ยงการปะทะได้ ซึ่งจะเกิดความสูญเสียอย่างแน่นอน จึงได้ขออนุมัติต่อผู้บัญชาการ กองกำลังรักษาพระนคร เพื่อถอนกำลังสกัดกั้น จากแนวสะพานผ่านฟ้า ไปยังแนวสกัดกั้นสะพานมัทวาน โดยจะกลับเข้าสถาปนาแนวสกัดกั้นบริเวณสะพานผ่านฟ้าอีกครั้ง ในโอกาสแรกเมื่อสถานการณ์เอื้ออำนวย ผู้บัญชาการกองกำลังรักษาพระนคร พิจารณาแล้วเห็นว่า สอดคล้องกับนโยบายและไม่เสียภารกิจหลัก ที่จะต้องยับยั้งชบวณผู้ชุมนุม ไม่ให้เข้าสู่เขตพระราชฐาน จึงอนุมัติให้ปฏิบัติได้ จากนั้น กลุ่มคนที่ก่อความรุนแรงดังกล่าว ได้แยกย้ายกันทำลายทรัพย์สินของประชาชน อาทิเช่น เผลและทำลายรถยนต์ รถจักรยานยนต์ที่จอดอยู่ตามเส้นทางผ่านฟ้าอย่างต่อเนื่อง

เวลา 02.30 น. กลุ่มคนที่คาดว่า จะเป็นกลุ่มที่ก่อความรุนแรงมาตั้งแต่ต้น ซึ่งแยกย้ายกันทำลายทรัพย์สินของประชาชนดังกล่าว ได้เริ่มบุกเข้าทำการเผาสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง ปล่อยนักโทษที่ถูกคุมขัง เผลกองกำลังกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน เผลรถของเจ้าหน้าที่และของประชาชนที่จอดอยู่บริเวณดังกล่าวกว่า 50 คัน

เวลา 03.00 น. ชบวณผู้ชุมนุมจำนวนมาก ได้เข้าเผชิญหน้ากับแนวสกัดกั้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหาร ที่แนวสะพานมัทวาน และใช้วาจาขู่ข่มขยู่ พร้อมทั้งกีดตันด้วยวิธีกรต่าง ๆ สถานการณ์มีที่ท่าว่าจะเกิดความรุนแรงมากยิ่งขึ้น รัฐบาลพิจารณาว่าสถานการณ์ดังกล่าว มีความรุนแรงเพิ่มขึ้น เพราะหากชบวณผู้ชุมนุมทั้งหมด

สามารถผ่านแนวเขตดังกล่าวเข้าไปได้ ก็จะกระทบถึงเขตพระราชฐานอีกทั้งผู้นำในการชุมนุมปฏิเสธความรับผิดชอบ โดยกล่าวหาและเผยแพร่ข่าวลือว่า เหตุการณ์วุ่นวายวางเพลิง ทำลายทรัพย์สินของทางราชการ และประชาชน เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ที่รัฐบาล เพื่อสร้างสถานการณ์ รัฐบาลจึงประกาศให้กำลังเจ้าหน้าที่เข้าสลายการชุมนุมตามเหตุจำเป็นดังกล่าว ซึ่งนับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์วุ่นวายจนถึงเวลานี้ เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายยังไม่ได้ใช้มาตรการรุนแรงต่อผู้ชุมนุมแต่อย่างใด

ส่วนวิดีโอเทปของหน่วยงานสื่อมวลชนนั้น เทปโทรทัศน์ของช่อง 9 บรรยายถึงเหตุการณ์เดียวกันนี้ว่า

เวลา 21.30 น. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง กรรมการสมาชิกประชาธิปไตย ขึ้นกล่าวให้ผู้ชุมนุม เคลื่อนย้ายจากสนามหลวงไปที่ทำเนียบรัฐบาล ร่วมต่อสู้กับเรืออากาศตรีฉลาด วรฉัตร ซึ่งยังคงอดอาหารอยู่ที่หน้าสำนักงานข้าราชการพลเรือน ตรงข้ามกับทำเนียบรัฐบาล

เมื่อผู้ชุมนุมเคลื่อนจากสนามหลวงสู่ถนนราชดำเนิน จนถึงบริเวณสะพานผ่านฟ้าลีลาศ ก็พบกับการสกัดกั้นจากทหาร และตำรวจ บรรยากาศเพิ่มความตึงเครียดยิ่งขึ้น และทุกขณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเริ่มฉีดน้ำใส่ผู้ชุมนุมจนแตกกระเจิง เป็นตัวเริ่มของการปะทะ และการเผชิญหน้าที่รุนแรงตามมา ขณะที่พล.ต.จำลอง เรียกร้องให้ผู้ชุมนุมอยู่ในความสงบ เพื่อชุมนุมโดยสันติ

จนถึงเวลา 24 นาฬิกา มีผู้ชุมนุมบางส่วนใช้ระเบิดขวดขว้างใส่เจ้าหน้าที่ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ใช้โหมฉีดน้ำให้ผู้ชุมนุม ฝ่ามาที่แนวลวดหนามได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อเช้าตรู่ของวันที่ 18 พ.ค เวลา 00.30 น. มีคนกลุ่มหนึ่ง ฝ่าแนวกีดกันของรั้วลวดหนามเข้าไปจุดไฟเผารถยนต์ และรถดับเพลิง

เหตุการณ์เริ่มบานปลายและรุนแรง มีการออกคำสั่งประกาศภาวะฉุกเฉิน ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล มีการประกาศถล่มการณ์ของกองกำลังรักษาพระนคร ให้ผู้ชุมนุมสลายตัว มิฉะนั้นจะดำเนินการอย่างเด็ดขาด

ความตึงเครียดของการเผชิญหน้ายืดเยื้อมาจนถึงเวลา 03.30 น. ก็มีรายงานว่ามีการเผาทำลายสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง กองกำลังการสวัสดิกภาพเด็กและเยาวชน

ชน รวมทั้งรถยนต์ที่จอดอยู่ในบริเวณดังกล่าว จรยุทธรถบรรทุก และรถสิบล้อปะทะกับกำลังทหารและตำรวจ ซึ่งมีรายงานว่า มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนหนึ่ง

ส่วนวิดีโอของบริษัท EM NEWS ใช้ข้อความบรรยายเหตุการณ์ว่า

21.30 น. ประชาชนที่ร่วมชุมนุมได้เคลื่อนขบวนไปทำเนียบรัฐบาล เจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารสกัดกั้นผู้ชุมนุม

22.40 น. เริ่มมีการปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่และกลุ่มผู้ชุมนุมบางส่วน บริเวณถนนดำรงรักษ์ และถนนมหาไชยอุทิศ ฝั่งวัดสระเกษ

00.40 น. กลุ่มผู้ชุมนุมได้ทำลายเครื่องกีดขวางบริเวณสะพานผ่านฟ้า และเริ่มมีการปะทะกัน

02.30 น. พล.ต.จำลอง ขึ้นพูดบนเวที

03.35 น. โทษทัศน์รวมการเฉพาะกิจ ประกาศให้ผู้ชุมนุมสลายตัว

ภาพที่แสดงถึงเหตุการณ์ในตอนนั้น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นวิดีโอเทปที่ผู้จัดทำเป็นองค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม ฝ่ายประชาชน สื่อมวลชน หรือฝ่ายกองทัพ ผู้ชมจะได้เห็นภาพของขบวนประชาชนที่เคลื่อนไปตามถนน ภาพการเผชิญหน้ากันระหว่างตำรวจและประชาชน ภาพการใช้รถดับเพลิงฉีดน้ำเข้าไปใส่ประชาชน ภาพการชื้อแย่งรั้วลวดหนามระหว่างตำรวจและประชาชน ภาพประชาชนที่ยึดรถดับเพลิงได้ และต่อมาถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจยึดกลับคืนไป ภาพเจ้าหน้าที่ตำรวจดึงผู้ชุมนุมลงมาจากรถดับเพลิงและใช้กระบองตี ภาพเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนที่ได้รับบาดเจ็บ ตลอดจนภาพความซุกมุ่นวุ่นว้ายของการวิ่งไล่กันระหว่างตำรวจ กับประชาชนที่ใช้ก้อนหินขว้างปา และเผาทำลายสิ่งของ และรถราในบริเวณที่ชุมนุม ภาพของสถานีตำรวจ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ ที่ถูกไฟเผา ภาพประชาชนที่นั่งชุมนุมในถนนราชดำเนิน ปรบมือ และร้องเพลง

สำหรับการใช้เสียงประกอบในการสร้างความเป็นจริงของเหตุการณ์ในช่วงนี้ พบว่ามีการนำเสียงทั้งเสียงดนตรี และเสียงเพลงมาประกอบในการนำเสนอ

เหตุการณ์ ในลักษณะที่แตกต่างกันไปในวิดีโอเทปแต่ละองค์การผลิต ดังนี้

สำหรับการนำเสียงมาใช้ในการสร้างความเป็นจริงในเหตุการณ์นี้ ในวิดีโอเทปที่จัดทำโดยหน่วยงานสื่อมวลชนนั้น อาศัยการปล่อยเสียงที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ในขณะนั้น โดยไม่มีการใช้เสียงผู้บรรยายประกอบ ส่วนวิดีโอทัศน์ของกองทัพนั้น ก็เช่นกัน

ค. การสลายการชุมนุมของประชาชนบริเวณถนนราชดำเนิน โดยกำลังทหาร ในคืนวันที่ 17 ต่อเนื่องถึงรุ่งเช้าของวันที่ 18 พ.ค 2535

วิดีโอเทปที่จัดทำโดยองค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม และฝ่ายประชาชน กล่าวถึงเหตุการณ์การสลายการชุมนุมนี้ ดังนี้

วิดีโอ "บันทึกสีดำ" ใช้ถ้อยคำบรรยายว่า

ตีสามจนถึงหกโมงเช้า ทหารตั้งแนวและยื่นเข้ามาในหมู่ประชาชน ยิงปืนพร้อมการฉีดน้ำไล่ประชาชน ผงชนส่วนหนึ่งหลบกันไป แต่ตนส่วนใหญ่ยังอยู่ที่ถนนราชดำเนิน

วิดีโอ "หมายเหตุพฤษภาฯ" บรรยายว่า

ราวตีสี่ ทหารตำรวจเกือบ 4 พันนาย เคลื่อนกำลังสู่สะพานผ่านฟ้า และปิดล้อมด้านข้างของผู้ชุมนุมบริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยทั้งสองด้าน และแล้วเสียงปืนชุดแรกก็ดังกึกก้อง เหตุการณ์เข้าสู่ความตึงเครียด

ในขณะที่วิดีโอ "พฤษภามหาวิปโยค" กล่าวถึงเหตุการณ์นี้ว่า

สถานการณ์ที่เชิงสะพานผ่านฟ้า ยังคงเป็นไปด้วยความรุนแรง จนถึงเวลา 4 นาฬิกาของวันที่ 18 พฤษภาคม 2535 กำลังทหาร ได้เริ่มกวาดล้าง ผู้ที่ชุมนุมอยู่ในส่วนหน้า หลายคนเสียชีวิต และอีกหลายคนบาดเจ็บ

เวลา 5 นาฬิกา สถานการณ์ยิ่งเลวร้ายยิ่งขึ้น เมื่อกำลังทหารพร้อมด้วยรถหุ้มเกราะ รถสิ่งทะเลทหารติดปืนกล ได้เสริมกำลังเข้ามาอย่างเต็มที่ จนกระทั่งเวลาประมาณ 05.40 น. กำลังทั้งหมดก็เข้ากวาดล้างประชาชนอีกครั้งหนึ่ง เสียงปืนดังก้อง

ไม่ขาดระยะ ติดต่อกันเป็นเวลานานประมาณ 10 นาที กำลังทหารสามารถเข้าควบคุมพื้นที่ รุกเข้ามาบริเวณเชิงสะพานผ่านฟ้า ด้านที่ประชาชนปักหลักชุมนุมอยู่

ส่วนวิดิทัศน์ของกองทัพ บรรยายเหตุการณ์ในช่วงนี้ว่า

เวลา 04.00 น. กำลังของเจ้าหน้าที่เริ่มวางจุดสกัดกัน ล้อมรอบบริเวณที่ฝูงชนชุมนุมกันอยู่ โดยมีมาตรการในการควบคุมการชุมนุมอย่างประนีประนอม โดยยินยอมให้ประชาชนผ่านออกได้ และบางส่วนก็ช่วยเหลือด้านยานพาหนะในการเดินทางกลับบ้าน เจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่ง ซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินการสลายกลุ่มผู้ใช้ความรุนแรง จำนวน 150-200 คน ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้การชุมนุมได้เริ่มไปสู่การจลาจลมาโดยตลอด โดยใช้มาตรการจากเบาที่สุด โดยวิธีเดินแถวเข้าผลักดันกลุ่มดังกล่าว แต่ได้รับการต่อต้านอย่างรุนแรง ด้วยการขว้างปาระเบิดเพลิง และก้อนอิฐอย่างหนาแน่น เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องใช้มาตรการต่อไป โดยยิงปืนขึ้นสู่ฟ้า เพื่อให้เกิดตกใจกลัว แต่กลุ่มคนดังกล่าว ยังคงต่อสู้ โดยวิธีการเดิมต่อไป เมื่อระเบิดเพลิงหลายลูกตก และเกิดระเบิดเสียงดังกลางแถวทหาร ทำให้เจ้าหน้าที่ได้รับบาดเจ็บบ้าง เจ้าหน้าที่ต้องหมอบโดยสัญชาตญาณ วิถีลากล่องปืนที่หันไปสู่ท้องฟ้า อาจจะทำให้ระดับลง และเป็นอันตรายต่อฝูงชนได้บ้าง และปรากฏว่ามีผู้ได้รับบาดเจ็บจำนวน 4 คน ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้รับนำตัวส่งโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าในทันที

หลังจากนั้น ก็ไม่มีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นอีก แต่ไม่สามารถจับกุมผู้ก่อความวุ่นวายได้ ทั้งนี้เพราะกลุ่มคนดังกล่าว ใช้วิธีการหลบหนีเข้าไปแทรกในกลุ่มผู้ชุมนุมส่วนใหญ่ และเกรงว่าจะเกิดกระแสต่อต้านจากกลุ่มผู้ชุมนุมส่วนใหญ่ อันอาจนำไปสู่การจลาจลที่รุนแรงได้

อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่สามารถกลับเข้าที่ตั้งแนวสกัดกันที่บริเวณสะพานผ่านฟ้าได้อีกครั้งหนึ่ง โดยผู้ชุมนุมจำนวนมาก ยังคงชุมนุมกันอยู่บริเวณถนนราชดำเนินกลาง

ในส่วนของวิดิโอเทปที่ผลิตโดยหน่วยงานสื่อมวลชนนั้น วิดิโอเทปของบริษัท EM NEWS ใช้ข้อความเป็นตัวหนังสือบรรยายเหตุการณ์นี้ว่า

18 พ.ค 35 03.45 น. ถนนราชดำเนินนอก กำลังทหารเริ่มเดินแถวหน้า

กระดานเข้าสลายกำลังผู้ชุมนุม

04.10 น. สะพานผ่านฟ้า เริ่มมีการยิงปืนเป็นชุดๆ

ภาพที่มีการนำมาแสดงถึงเหตุการณ์การสลายการชุมนุมนี้ ในวิดีโอเทปของฝ่ายองค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม ฝ่ายประชาชน และสื่อมวลชนนั้น ผู้ชมจะได้เห็นภาพถ่ายในมุมสูงมาก ประเภทที่เรียกว่า Bird eye view ซึ่งเป็นภาพของประชาชนที่กำลังวิ่งหนีกำลังทหารที่เดินแถวเข้าสลายการชุมนุม โดยมีการยิงปืน และใช้รถดับเพลิงฉีดน้ำเข้าใส่กลุ่มประชาชน ตลอดจนภาพประชาชนที่ชุมนุม ช่วยกันอุ้มร่างคนที่ได้รับบาดเจ็บ

ในขณะที่ในวิดีโอเทปของกองทัพนั้น ภาพที่ปรากฏ เป็นภาพที่ถ่ายจากจากแถวทหารที่กำลังเดินรุกไปด้านหน้า เป็นภาพทหารที่กำลังวิ่งไล่ประชาชน แต่ไม่มีภาพในส่วนหนึ่งของประชาชนที่หนึ่งชุมนุมอยู่บริเวณถนนราชดำเนิน และภาพของประชาชนที่ได้รับบาดเจ็บ

สำหรับการใช้เสียงประกอบในการสร้างภาพความเป็นจริงในเหตุการณ์ช่วงนี้ พบว่า ในวิดีโอเทปที่จัดทำโดยองค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม เช่น "บันทึกสีดำ" นั้น ใช้เสียงดนตรีที่มีทำนองน่ากลัว มาใช้ประกอบเหตุการณ์

ส่วนวิดีโอเทปที่จัดทำโดยองค์กรสื่อมวลชน ใช้วิธีการปล่อยเสียงที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ขณะนั้น ตัวอย่างการนำเสนอของเทปโทรทัศน์ช่อง 9 ดังนี้

เสียงผู้นำการชุมนุมตะโกนบอกกับผู้ชุมนุม : . . . อย่าวิ่ง หมอบลง เราสู้ด้วยสันติวิธี หมอบลง นั่งลงครับ อย่าวิ่ง หมอบลง นั่งลง พี่น้อง นั่งลงครับ เพื่อความปลอดภัย นั่งลงอย่าวิ่ง อย่าขว้างปา นั่งลงครับ ประหม่อครับ อย่าขว้างปาครับพี่น้อง เขาไม่กล้าทำร้ายเรา เราสู้อย่างสันติครับ เขาทำร้ายประชาชนไม่ได้ . . . พี่น้องทหารที่เคารพ ท่านเป็นลูกหลายไทย . . . ทหารมีหน้าที่รักษาความปลอดภัย อย่าช่วยคู่กับทหารและตำรวจเป็นของประชาชน. . . (เสียงปืน เสียงประชาชนร้องเพลง "สรรเสริญพระบารมี" เสียงปืน)

หรือ ตัวอย่างที่น่าเสนอในวิดีโอเทปของบริษัท EM NEWS ดังนี้

เสียงจากแถวทหาร : ออกไปเลย หลบไปเลย . . . น้อง อช่าถ่าย เก็บๆ ขึ้นไปทำอะไร ลงมา เก็บๆ เอาไปทำอะไร ประชาชนเผาโรงพักเหอ ประชาชน มีอาวุธปืนเหอ ประชาชนนะ วิดีโออช่าถ่ายนะครับ ห้ามถ่ายนะ ถ่ายไม่ได้ เราจะยึด วิดีโอนะ หลบไปเลยผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง. . .

เสียงผู้นำการชุมนุมตะโกนบอกประชาชน : หมอบลง นั่งลง อยู่เฉยๆ หมอบลง ประมอครับ . . . ทหารที่รัก เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เคารพ อช่ายิงประชาชน (เสียงปืน เสียงร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี เสียงปืน)

วิดีโอเทปของสำนักข่าว VIS NEWS ใช้วิธีการนำเสนอโดยปล่อยเสียงที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์เช่นเดียวกัน

ส่วนวิดีโอทัศน์ของกองทัพนั้น ใช้เสียงคนตรีในทำนองตื้นเต้น ประกอบเหตุการณ์ช่วงนี้

ง. การสลายการชุมนุมของประชาชน ในบ่ายวันที่ 18 พ.ค 2535 และมีการจับตัวผู้นำการชุมนุม และผู้ชุมนุมบางส่วน

เนื้อหาของเหตุการณ์ในช่วงนี้ มีการกล่าวถึงในวิดีโอเทปขององค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม และฝ่ายประชาชน ในลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน ดังนี้

วิดีโอเทป "บันทึกสีดำ" ใช้ถ้อยคำบรรยายว่า

บ่ายสามโมง กำลังทหารที่ยืนอยู่ทุกจุด ได้เคลื่อนบีบประชาชนเข้ามาทุกเส้นทาง ด้วยการใช้อาวุธปืนยิงขึ้นฟ้า และสาธิตใส่ประชาชน พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ถูกบุกจับควบคุมตัว การกวาดล้างดำเนินต่อไปจนถึงเวลาหนึ่งทุ่ม หลังจากพล.ต.จำลอง ถูกควบคุมตัว รัฐบาลก็ได้ประกาศจับกรรมการสมพันธ์ประชาธิปไตยทั้ง 7 ท่าน

วิดีโอเทป "หมายเหตุพฤษภาฯ" นั้น กล่าวถึงเหตุการณ์ช่วงนี้ว่า

ประมาณบ่ายสามโมง ทหารดาหน้าเข้าหาผู้ชุมนุม โดยส่วนหนึ่งยิงปืนขึ้นฟ้า และ บางส่วนยิงกราดเข้าใส่ผู้ชุมนุม กำลังทหารเข้ายึดพื้นที่บริเวณถนนราชดำเนินไว้ได้หมด การเข้าสลายการชุมนุมในครั้งนี้ ใช้กำลังทหารถึงประมาณหกพันถึงเจ็ดพันคน มีผู้ชุมนุม ถูกจับกุมนับพันคน หลายคนหวาดผวา หลายคนตื่นตกใจ และบางคนถึงกับเป็นลมกับ สถานการณ์อันน่าสะพรึงกลัวที่ผ่านมา

หลังจากจับกุมพล.ต.จำลอง และประกาศจับแกนนำการชุมนุมทั้งหมดแล้ว ทหารยังใช้กระสุนปืนปราบปรามผู้ชุมนุม ทั้งที่อยู่ในที่ชุมนุม และถนนข้างเคียง

วิดีโอ "พฤษภามหาวิปโยค" บรรยายถึงเหตุการณ์ช่วงนี้ว่า

และในเวลาประมาณ 15.20 น. เสียงปืนของกำลังทหารก็เริ่มระเบิดขึ้นอีกครั้ง หนึ่ง ประมาณ 20 นาทีให้หลัง กำลังทหารก็เข้าควบคุมพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เอา ไว้ได้

วิดีโอเทป "พฤษภามณี" ใช้ข้อความบรรยายถึงเหตุการณ์นี้ว่า

เวลา 14.00 น. เศษ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ขึ้นปราศรัยอีกครั้งหนึ่ง เสียงปืน ชูดแรกได้กึ่งวาลขึ้นมา โดยฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐบาลเป็นครั้งแรก ทหารได้เข้าจับพล.ต. จำลอง ขณะที่พล.ต.จำลอง ได้ร้องขอให้จับตนเพียงผู้เดียว อย่าทำร้ายประชาชน เหตุการณ์นี้มีผู้เสียชีวิตหลายสิบคน

ในขณะที่วิดีโอเทปของกองทัพนั้น กล่าวถึงเหตุการณ์นี้ว่า

เวลา 14.30 น. ผู้นำการชุมนุมทยอยกันขึ้นปราศรัยบนเวที โดยกล่าวโจมตีรัฐบาลอย่างรุนแรง และชักชวนให้ต่อสู้ต่อไป จนกว่าจะสำเร็จตามประสงค์ จำนวนผู้ชุมนุม เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มว่า หากการชุมนุมยืดเยื้อต่อไปจนถึงเวลาค่ำ อาจ จะเกิดความรุนแรงขึ้น อย่างที่เกิดมาแล้วในวันที่ 17 พฤษภาคม 2535 อย่างแน่นอน เวลา 15.20 น. เพื่อป้องกันเหตุจลาจลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น หากการชุมนุมยังมีอยู่ ต่อไป เจ้าหน้าที่จึงได้เข้าสลายการชุมนุม ควบคุมตัวพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับผู้ชุมนุมไว้ 600-700 คน นำตัวไปสอบสวนที่โรงเรียนพลตำรวจบางเขน ในการสลายการชุมนุม เจ้าหน้าที่ใช้การยิงขึ้นฟ้าเพื่อสงบฝูงชน การดำเนินการไม่มีการสูญเสียทั้งสอง

ฝ่าย แต่อย่างไรก็ตาม ในระหว่างปฏิบัติการดังกล่าว มีเสียงป็นของผู้อื่น ยิงมาจากที่
สูงหลายนัด ในบริเวณรอบนอกของการชุมนุม เจ้าหน้าที่ได้จัดรถบริการผู้ประสงค์จะ
เดินทางกลับไปส่งตามจุดต่างๆ เพื่อให้การชุมนุมอยู่ในสภาพที่สงบและควบคุมได้

อย่างไรก็ตาม ฝ่ายนิยมความรุนแรงได้ฉวยโอกาส เผยแพร่ข่าวลือ โดยกล่าว
หาว่า เจ้าหน้าที่ยิงปืนใส่ฝูงชน เป็นผลให้มีผู้เสียชีวิต เป็นจำนวนร้อยถึงพันคน ซึ่งเป็น
ไปไม่ได้อย่างแน่นอน เนื่องจากที่จริงแล้ว มิได้มีการยิงปืนใส่ฝูงชนแต่อย่างใด อีกทั้ง
หากเป็นจริง สื่อมวลชนของไทยและต่างประเทศ ซึ่งอยู่ ณ ที่เกิดเหตุจำนวนมาก จะ
ต้องสามารถบันทึกเหตุการณ์ไว้ได้ทั้งหมด นอกจากข่าวลือดังกล่าวแล้ว ยังมีการปล่อย
ข่าวลือเป็นระยะๆ เกี่ยวกับการเสียชีวิตของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ส่งผลให้สถาน
การณ์มีแนวโน้มเลวร้ายมากขึ้นกว่าเดิม เวลา 16.00 น. เจ้าหน้าที่ที่ตั้งจุดสกัด
บริเวณสะพานเฉลิมวันชาติ ถูกลอบยิงจากที่สูง เจ้าหน้าที่ได้รับบาดเจ็บจำนวน 3 คน
และการลอบยิงดังกล่าว ทำให้ชาวต่างประเทศเสียชีวิตหนึ่งคน

วิดีโอเทปที่จัดทำโดยหน่วยงานสื่อมวลชน บรรยายถึงเหตุการณ์ใน
ตอนนี ดังนี้

เทปโทรทัศน์ของช่อง 9 ใช้ถ้อยคำบรรยายว่า

15 นาฬิกา ทหารและตำรวจ ก็เริ่มปฏิบัติการสลายการชุมนุม ด้วยการยิงปืน
เพื่อควบคุมผู้ชุมนุมหลายชุด และสามารถจับกุมพล.ต.จำลอง และผู้ชุมนุมไว้ได้ประ
มาณ 200 คนไปไว้ที่โรงเรียนตำรวจนครบาลบางเขน

ในขณะที่วิดีโอเทปของบริษัท EM NEWS ใช้ข้อความบรรยายว่า

18 พ.ค 35 15.05 น. ถนนราชดำเนินกลาง กำลังทหารและตำรวจเข้าสลาย
กลุ่มผู้ชุมนุม

16.15 น. ควบคุมตัวผู้ชุมนุมไปที่โรงเรียนพลตำรวจนครบาลบางเขน

ภาพเหตุการณ์ที่มีการนำเสนอเกี่ยวกับการสลายการชุมนุมของประชา
ชนในบ่ายวันที่ 18 พ.ค 2535 นี้ มีลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งในวิดีโอเทปที่เป็นของ

องค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม ฝ่ายประชาชน สื่อมวลชน และฝ่ายกองทัพ ซึ่งเป็นภาพขณะที่แถวทหารที่ยืนปืนขึ้นฟ้า และเดินหน้าเข้าสลายกลุ่มผู้ชุมนุม ที่นั่งชุมนุมอยู่ในถนนราชดำเนิน ภาพของพล.ต.จำลองที่กำลังให้สัมภาษณ์นักข่าว ก้มตัวหมอบลงกับพื้น เมื่อเสียงปืนดังขึ้น ภาพของทหารที่สั่งให้ประชาชนนอนคว่าหน้าลงกับพื้น ภาพขณะที่สารวัตรทหารบุกเข้าจับกุมตัวพล.ต.จำลอง และภาพผู้ชุมนุมที่มีปฏิกิริยาต่างๆกันไป เมื่อทหารเข้าสลายการชุมนุม เช่น บางคนร้องไห้ บางคนเป็นลม มีคนช่วยเอายาอมให้ ตลอดจนภาพผู้ชุมนุมที่ถูกบังคับให้ถอดเสื้อ กำลังเดินขึ้นรถจีเอ็มซีของทหาร

ส่วนภาพเหตุการณ์ เช่น ทหารเอายาอมให้ผู้ชุมนุมนั้น ปรากฏให้เห็นในวิดีโอเทปของหน่วยงานสื่อมวลชน และในวิดีโอเทปของกองทัพ

สำหรับการใช้เสียงประกอบ ในการช่วยสร้างภาพความเป็นจริงในเหตุการณ์ช่วงนี้ ในวิดีโอเทปขององค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม และฝ่ายประชาชนนั้น พบว่า มีการนำเอาเสียงดนตรี เสียงเพลง และเสียงบรรยาย มาช่วยในการสร้างภาพความเป็นจริงในครั้งนี้

ก่อนที่กำลังทหารจะเข้าสลายการชุมนุมนั้น ผู้จัดทำวิดีโอเทปใช้เสียงเพลงเพื่อชีวิต นำเสนอก่อนที่จะบรรยายถึงเหตุการณ์การสลายการชุมนุมว่า "แล้ววันม่านกพิราบก็มาถึง" โดยอาศัยเสียงดนตรีที่มีทำนองน่ากลัว ประกอบเหตุการณ์

พบว่ามี การนำเสียงดนตรีที่มีทำนองเศร้าสร้อย มาใช้ในวิดีโอเทป "หมายเหตุดุษฎีภาษา" ในช่วงที่ทหารเข้าสลายการชุมนุมแล้ว เพื่อประกอบภาพผู้ชุมนุมที่มีปฏิกิริยาต่างๆกันไป

จ. การเผชิญหน้าและการปะทะกันอีกครั้ง ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ทหาร ในตอนกลางคืนของวันที่ 18 พ.ค ต่อเนื่องถึง เช้าวันที่ 19 พ.ค 2535

วิดีโอเทป "บันทึกสีดำ" ใช้ภาพจากเทปโทรทัศน์ของช่อง 9 เพื่อกล่าวถึงเหตุการณ์ในตอนนั้นว่า

เวลา 18 นาฬิกา ผุ่ชนที่กระจัดกระจายกันก็รวมตัวกันอีกครั้ง ที่บริเวณหน้ากรมประชาสัมพันธ์ จนถึงสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล กำลังทหารตำรวจพร้อมอาวุธปืน

ตรงพื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย และยืนกับผู้ชุมนุมที่รวมตัวกันอยู่ พร้อมทั้งประกาศเป็นระยะๆ ให้ผู้ชุมนุมสลายตัว แต่ไม่เป็นผล กลับสร้างความไม่พอใจ ถึงกับเผารถทหาร 2 คัน ที่จอดอยู่ที่บริเวณนั้น มีการยึดรถโดยสารสมก. มาปิดกั้นเป็นแนวเพื่อป้องกันตัว

เวลา 22 นาฬิกา มีผู้เข้าร่วมชุมนุมประมาณ 4 หมื่นคน และผู้ชุมนุมพยายามผลักดันให้ทหารและตำรวจตรงกำลังอยู่ ถอยห่างออกไป โดยใช้รถสมก. ขับฝ่ากำลังทหารที่กั้นอยู่ ซึ่งได้ยิงตอบโต้อย่างหนัก สถานการณ์เผชิญหน้า เพิ่มความตึงเครียดยิ่งขึ้น จากการตอบโต้ของเจ้าหน้าที่ด้วยอาวุธปืน จนมีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ แพทย์และพยาบาลได้จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือขึ้น

นอกจากนี้ ผู้บรรยายใช้บทกวี บรรยายถึงเหตุการณ์ครั้งนี้ว่า

ทีละภาพ ทีละภาพ กระชับชัด	ทีละนัด ทีละนัด ถนัดร่าง
ทีละวัน ละวันไป ยิ่งไม่จาง	ยิ่งกระจะ ยิ่งกระจ่าง อยู่กลางใจ

ผู้จัดทำยังใช้ถ้อยคำบรรยายต่อไปว่า

เป็นที่เห็นชัดว่า กับการที่รัฐบาลวันนั้น ด้วยอาวุธร้ายกาจ นำมาใช้กับประชาชน ได้กลายเป็นแรงผลักดันให้เกิดความสับสน สถานที่ราชการบริเวณถนนราชดำเนิน และสาธารณสมบัติเกือบทั่วกรุงเทพมหานครถูกทำลาย สื่อมวลชนวิทยุโทรทัศน์ ยังถูกปิดกั้นสู่ประชาชน เพื่อเสถียรภาพของรัฐบาล สื่อมวลชนหนังสือพิมพ์ ถูกคำสั่งห้ามเสนอข่าวที่กระทบกระเทือนต่อรัฐบาล ตามประกาศภาวะฉุกเฉิน

วิดีโอ "หมายเหตุพฤษภาฯ" บรรยายเหตุการณ์ตอนนี้ว่า

ประชาชนที่สลายตัวจากถนนราชดำเนิน ได้รวมตัวกันอีกครั้ง บริเวณหน้ากรมประชาสัมพันธ์ และแล้วเวลาประมาณ 6 โมงเย็น ทหารก็ยิงใส่ฝูงชนอีกชุด ตอนค่ำ ประชาชนทยอยมาชุมนุมเพิ่มขึ้น จนเวลาประมาณ 3 ทุ่ม มีประชาชนนับแสนคน หลังจากนั้นได้มีการยิงปืนใส่ฝูงชนเป็นชุดๆ ตั้งแต่สี่ทุ่มถึงตีห้าครึ่งของวันรุ่งขึ้น ทุกๆนาที่ที่ผ่านไปในช่วงต่อระหว่างคืนวันที่ 18-19 พฤษภาคม เป็นนาทีโหดร้ายสำหรับจิตใจคนไทยทุกคน

ผู้ชุมนุมที่มีแต่มีมือเปล่า ไร้อาวุธจะต่อสู้ ถูกยิงล้มลงดังใบไม้ร่วง พวกเขาพยายามหาวิธีการเท่าที่จะนึกได้ เพื่อป้องกันตัวเอง จากวิถีกระสุนของทหาร แต่แล้วก็ต้องเสียชีวิตคนแล้วคนเล่า

ในขณะที่วัดโอเทป "พฤษภาคมหาวิปโยค" บรรยายถึงเหตุการณ์ตอนนี้ว่า

จนกระทั่งเวลา 17 นาฬิกา กำลังทหารก็เข้ารุกไล่ ประชาชนอีกระลอก ประชาชนทั้งหมดจึงถอยไปรวมตัวกันอยู่ที่มณฑลราชดำเนินหน้ากรมประชาสัมพันธ์ 18 นาฬิกา ประชาชนก็ยังหลั่งไหลเข้าร่วมชุมนุมกับกองหน้าของประชาชนที่เหลืออยู่ รวมจำนวนนับเป็นแสนคนอีกครั้ง แม้จะรู้ว่า อาจจะต้องเผชิญกับความตายก็ตาม

ทั้งสองฝ่ายเผชิญหน้ากันไปจนถึงเวลา 22 นาฬิกา ความรุนแรงได้เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง โดยกำลังทหารได้ยิงเข้าใส่ประชาชน ซึ่งได้ยึดเอารถเมล์ขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพมาเป็นแนวป้องกันกำลังทหารไว้ เสียงหวีดร้องโอดโอยดังระงม ปะปนกับเสียงประกาศให้ยืนหยัดต่อสู้

ฝ่ายประชาชนเริ่มปรับขบวน โดยมีขบวนจักรยานยนต์เป็นกองหน้า ออกก่อวุ่นในจุดอื่นๆ เพื่อสร้างความสับสน และในขณะที่กองทัพจักรยานยนต์อีกหลายชุด ได้ช่วยกันยึดเอารถเมล์มาเสริมแนวป้องกันเป็นระยะๆ พร้อมกันนั้น ก็ได้ยึดรถน้ำมันและรถแก๊สเพื่อมาเป็นอาวุธในการต่อสู้ ในขณะนั้นการบาดเจ็บและล้มตายของประชาชนยังคงมีเป็นระยะๆ ประชาชนได้เริ่มทำการตอบโต้โดยเผากรมประชาสัมพันธ์และกรมสรรพากร

เมื่อถึงเวลา 24 นาฬิกา การโจมตีอีกระลอกก็ได้เริ่มขึ้น แต่ประชาชนก็ยังยืนหยัด ไม่ได้หวั่นกลัวต่อท่ากระสุนแต่อย่างใด คนที่บาดเจ็บล้มตาย ก็ล้มกันไป คนที่อยู่ข้างหลัง ก็หนุนเนื่องกันเข้ามาแทนที่ การเช่นฆ่าประชาชนดำเนินไปเป็นระยะๆ

จนกระทั่งเวลาประมาณ 4 นาฬิกา มาตรการรุนแรง ได้ถูกนำมาใช้อีกครั้งหนึ่ง การปฏิบัติการของกำลังทหารเป็นไปอย่างรุนแรง ไม่มีการยิงชู้ ปืนทุกระบอกเล็งเข้าหาประชาชน

ส่วนที่โรงแรมรัตนโกสินทร์ ซึ่งประชาชนส่วนหนึ่งได้เข้าไปหลบภัย และบรรดาแพทย์พยาบาล ใช้เป็นโรงพยาบาลชั่วคราว เพื่อดูแลคนเจ็บที่ขนย้ายไปรักษา

บาลไม้ทันกับจำนวนที่ต้องบาดเจ็บล้มตาย ก็ได้ถูกบุกเข้ายึดด้วยความรุนแรง

วิดีโอเทป "พฤษภาทมิฬ" บรรยายถึงเหตุการณ์นี้ว่า

กลุ่มผู้ชุมนุมที่สลายไปแล้วหลายหมื่นคน ได้กลับมารวมกันใหม่ บริเวณหน้ากองสลากรและกรมประชาสัมพันธ์ มีการเผชิญหน้ากันอีกครั้งหนึ่ง ประชาชนมีประมาณ 2 หมื่นคน ขณะที่ทหารมีกำลัง 4 กองทัพ

20.00 น. เศษ ประชาชนยึดรถเมล์ 15 คัน เข้ามาปิดกั้นบริเวณหน้ากองสลากร

22.00 น. เศษ ท่ามกลางเสียงตะโกนเรียกร้อง "สุจินดาต้องออกไป" เสียงปืนได้อุบัติขึ้นอีกครั้งหนึ่ง จากทหารทั้ง 4 กองทัพ ที่พร้อมใจกันยิงปืน แผลเสียงกึ่งวาลกึกก้องทั่วถนนราชดำเนิน ยาวนานเกือบชั่วโมง ผสานกับเสียงปืนเสียงโห่หวอนด้วยความเจ็บปวด และคลื่นแค้นของประชาชน เป็นที่น่าเวทนายิ่งนัก

สิ้นเสียงปืน การตอบโต้จากประชาชนก็เริ่มขึ้น รถเมล์หลายคันได้ถูกขับพุ่งเข้าชนทหาร และจุดไฟเผา บางคนขว้างสิ่งของเข้าหาทหารเท่าที่หามาได้ มีการประกาศจากฝ่ายทหาร ให้หยุดกระทำการ มิฉะนั้น จะถูกปราบปรามอย่างเด็ดขาด ด้วยความแค้นประชาชนยังคงตอบโต้

โรงแรมรัตนโกสินทร์ เป็นสถานที่แห่งเดียวที่ใช้หลบภัย ผู้ที่ถูกยิงถูกส่งเข้ามาคนแล้วคนเล่า ศพของผู้เสียชีวิตถูกล่าเลียงเข้ามา ศพแล้วศพเล่า

เวลา 03.00 น. ของวันที่ 19 พ.ค. 2535 การปะทะยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง กลุ่มผู้ชุมนุมบางส่วนได้เผาอาคารกรมประชาสัมพันธ์ และกรมสรรพากร ไม่มีการตอบโต้อย่างรุนแรงจากฝ่ายทหาร

ในขณะที่วิดีโอเทปที่จัดทำโดยหน่วยงานสื่อมวลชน ใช้ถ้อยคำบรรยายถึงเหตุการณ์ตอนนี ดังนี้

เทปโทรทัศน์ของช่อง 9 บรรยายว่า

เวลา 18 นาฬิกา ผุ้ชนที่กระจัดกระจาย ก็รวมตัวกันอีกครั้ง ที่บริเวณหน้าสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล จนถึงบริเวณกรมประชาสัมพันธ์ กำลังทหารและตำรวจพร้อมอาวุธปืน ตรึงพื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยไว้ และยืนกับผู้ชุมนุมที่รวมตัวกันอยู่ พร้อมทั้งประกาศเป็นระยะๆ ให้ผู้ชุมนุมสลายตัว แต่ไม่เป็นผล กลับสร้างความไม่พอใจถึงกับเผารถทหาร 2 คัน ที่จอดอยู่บริเวณนั้น มีการยึดรถโดยสารขสมก. มาปิดกั้นเป็นแนวเพื่อป้องกันตัว

เวลา 22 นาฬิกา มีผู้เข้าร่วมชุมนุมประมาณ 4 หมื่นคน และผู้ชุมนุมพยายามผลักดันให้ทหารและตำรวจตรึงกำลังอยู่ ถอยห่างออกไป โดยใช้รถขสมก. ขับฝ่ากำลังทหารที่กั้นอยู่ ซึ่งได้ยิงตอบโต้อย่างหนัก สถานการณ์เผชิญหน้า เพิ่มความตึงเครียดยิ่งขึ้น จากการตอบโต้ของเจ้าหน้าที่ด้วยอาวุธปืน จนมีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ แพทย์และพยาบาล ได้จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือขึ้น

จนถึงเวลา 24 นาฬิกา ผู้ชุมนุมซึ่งถูกระดมยิงอย่างหนาแน่น ได้เผาและทำลายรถ ขณะนั้นมีรายงานด้วยว่า แก๊งค์มอเตอร์ไซด์ เริ่มออกปฏิบัติการทำลายสัญญาณไฟจราจร สถานีตำรวจ และตู้โทรศัพท์สาธารณะหลายแห่ง แม้จะถูกตอบโต้อย่างหนัก การชุมนุมก็ยังมืออยู่ต่อไป พร้อมกันนี้ก็ ได้เริ่มมีการเผาทำลายกรมประชาสัมพันธ์ อาคารกรมสรรพากร กรมธนารักษ์ กองสลาก ได้รับความเสียหาย และมีรายงานผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บเพิ่มขึ้น

ส่วนวิดีโอเทปของบริษัท EM NEWS ใช้ข้อความบรรยายถึงเหตุการณ์ในตอนนี่ว่า

17.45 น. มีประชาชนทยอยมาชุมนุมหน้ากรมประชาสัมพันธ์อีกครั้ง 19.00 น. หน้าสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล กลุ่มผู้ชุมนุมจุดไฟเผารถบรรทุกนำอาหารและเสบียงอาหารของทหาร

19.50 น. กลุ่มผู้ชุมนุมได้ยึดรถเมล์ขสมก. ไว้หลายคัน

22.30 น. หน้าสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล เจ้าหน้าที่ได้เริ่มยิงมายังกลุ่มผู้ชุมนุม

ลือขบปีโรงแรมรอยัล ถูกใช้เป็นที่รักษาพยาบาลผู้ได้รับบาดเจ็บชั่วคราว

ในขณะที่วิดิทัศน์ของกองทัพ บรรยายถึงเหตุการณ์ในช่วงนี้ว่า

เวลา 18.30 น. เจ้าหน้าที่ที่สามารถควบคุมสถานการณ์การประชุม บริเวณถนนราชดำเนินกลาง และสะพานผ่านฟ้า จนถึงบริเวณหน้าสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลไว้ได้ แต่ยังคงเกรงว่าจะมีฝูงชนจากภายนอกเข้าสมทบมีจำนวนมาก จนเกิดความรุนแรงขึ้นอีกในบริเวณถนนราชดำเนินกลาง ที่เจ้าหน้าที่สามารถควบคุมไว้ได้ดังกล่าว จึงได้วางกำลังสกัดกั้นขึ้นบริเวณหน้าสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

เวลา 19.00 น. จากการประมาณสถานการณ์การประชุม เจ้าหน้าที่เชื่อว่าการชุมนุมน่าจะสงบลงได้ แต่สถานการณ์เลวร้ายที่สุดของการจลาจลครั้งนี้ก็กลับเริ่มขึ้น ฝูงชนที่ถูกปลุกกระดมจนขาดสติ ได้เผาสิ่งของกลางถนน และยังเผารถของกองทัพอากาศที่มหน้าที่รักษาการบริเวณหน้ากรมประชาสัมพันธ์ จำนวน 2 คัน โดยที่ทิ้งทหารอากาศและทหารบก ที่รักษาการบริเวณดังกล่าว มิได้ใช้อาวุธขัดขวางแต่อย่างใด ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงความสูญเสียที่จะเกิดขึ้น

เวลา 20.00 น. สถานการณ์การประชุมเลวร้ายยิ่งขึ้น ผู้ก่อการไม่สงบได้ยึดรถเมล์จำนวน 5-6 คัน กับบังคับให้ผู้โดยสารที่อยู่บนรถ ให้มาเพิ่มจำนวนผู้ชุมนุมและใช้รถเมล์ดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการกีดกัน และขัดขวางการรักษาความสงบของเจ้าหน้าที่

เวลา 21.00 น. การชุมนุมยังมีสถานการณ์เลวร้ายตามเดิม มีการปลุกกระดมให้ความรุนแรงเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา มีการแพร่ข่าวเท็จเพื่อแสดงว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ เช่น มีทหารส่วนอื่นเข้าต่อต้านเจ้าหน้าที่ที่รักษาความสงบ มีกำลังติดอาวุธกำลังเดินทางมาช่วยเหลือผู้ก่อการไม่สงบ เป็นต้น ส่วนการเผาสิ่งของบนถนนยังมีอยู่ต่อไป และรุนแรงยิ่งขึ้น

เวลา 22.30 น. กลุ่มผู้ชุมนุม ซึ่งยังคงเผาทำลายสิ่งของกลางถนนอยู่ต่อไป เห็นว่า เจ้าหน้าที่ไม่ยิงเข้าใส่พวกตนอย่างแน่นอน จึงรุกไล่ โดยใช้รถเมล์จากการยึดมาจากที่ต่างๆ รวม 9 คัน และรถบรรทุกน้ำมัน ผลักดันเจ้าหน้าที่ จนต้องถอยร่นจากบริเวณหน้าสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล รวมทั้งทำลายและโจรกรรมทรัพย์สิน หลังจากนั้นก็เริ่มเข้าทำการเผากรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นการก่อจลาจลอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่ง

เจ้าหน้าที่ต้องพยายามคงแนวสัดกัน ไม่ให้ผู้ก่อการจลาจล ขยายเหตุการณ์การก่อการจลาจล และการเผาทำลายอาคารสถานที่ เพิ่มขึ้นอีกต่อไป เพราะจะเกิดความเสียหายจนไม่อาจประมาณการได้

และเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น เมื่อผู้ก่อการจลาจล ใช้รถเมลล์และรถบรรทุกน้ำมันที่ขีด วิ่งเข้าชนเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่จึงได้ยิงเตือนขึ้นฟ้าไปก่อน แต่รถก็ไม่ได้ชะลอความเร็ว ยังคงเคลื่อนที่ตรงเข้าแนวเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีภารกิจที่จะต้องคงแนวสัดกันดังกล่าวไว้ เพื่อรักษาอาคารสถานที่บริเวณด้านหลังแนว แต่เมื่อรถวิ่งเข้าใกล้แนวเจ้าหน้าที่จนน่าจะเป็นอันตรายได้ เจ้าหน้าที่ได้ถอยเท้าที่จำเป็น แล้ววิ่งไปที่ข้างรถดังกล่าว ซึ่งเมื่อยางแตกหมดแล้วก็ตาม รถเมลล์ก็ยังวิ่งเข้าไปในแนวเจ้าหน้าที่ต่อไป เจ้าหน้าที่จึงวิ่งไปที่เครื่องยนต์ จนในที่สุดรถเมลล์ก็เสียหลัก ปีนขอบทางเท้า ก่อนถึงแนวเจ้าหน้าที่ประมาณ 20 เมตร การใช้อาวุธครั้งนี้ อาจจะเป็นผลให้วิถีกระสุนที่กระแทกยางหรือตัวรถยนต์แลบพลาดไปถูกพี่น้องประชาชนที่มาชุมนุมกันจนได้รับบาดเจ็บ และมีการสูญเสียชีวิตเกิดขึ้นได้

เหตุการณ์ตรงนี้นับว่า ร้ายแรงที่สุด และฝ่ายเจ้าหน้าที่ก็มีความเสียใจอย่างสุดซึ้ง และเศร้าใจอย่างที่สุด เจ้าหน้าที่ทุกคนได้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อรักษาสถานที่สำคัญหยุดยั้งการจลาจลและระงับเหตุร้ายต่างๆที่เกิดขึ้น โดยที่ไม่ได้มุ่งหมายจะทำให้เกิดอันตรายใดๆ แก่พี่น้องประชาชนที่มาชุมนุม แต่ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับหมาย ปรากฏว่ามีการคุกคามโดยใช้รถเมลล์ และรถบรรทุกน้ำมันวิ่งเข้าชน จึงได้มีการใช้อาวุธสกัดกั้นรถเมลล์และรถบรรทุกน้ำมัน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยตามคำสั่ง ซึ่งผู้บังคับบัญชา ได้สั่งการเน้นย้ำอยู่ตลอดเวลาว่า ให้คำนึงเสมอว่า ผู้ก่อความไม่สงบคือพี่น้องประชาชนคนไทยด้วยกัน ให้หลีกเลี่ยงการปะทะ หลีกเลี่ยงการใช้อาวุธ และพยายามอย่างยิ่งมิให้มีการเสียชีวิต และใช้มาตรการจากเบาไปหาหนัก

เวลา 23.30 น. เหตุการณ์ความรุนแรงเริ่มกระจายออกไปนอกพื้นที่การชุมนุม มีการเคลื่อนไหวของแก๊งค์มอเตอร์ไซด์ จำนวนประมาณ 200 คันอย่างกว้างขวาง โดยแบ่งกลุ่มเข้าทำลายทรัพย์สินของทางราชการ เผาป้อมตำรวจ ทำลายไฟสัญญาณจราจร ตู้โทรศัพท์ ยึดรถบรรทุกน้ำมัน และรถเมลล์เข้ามาที่บริเวณถนนราชดำเนินกลาง และทำการเผากรมประชาสัมพันธ์ กรมสรรพากร พยายามวางเพลิงที่กรมชนารักษ์ พร้อมกับทำการปล้นสดมภ์ หนีบฉวยเอาทรัพย์สินของทางราชการและของข้าราชการในสถานที่ดังกล่าวไปหมดสิ้น และทำการเผารถยนต์อื่นๆ ที่จอดอยู่บริเวณถนนราชดำเนินกลางทั้งหมด

วันที่ 19 พฤษภาคม 2535 เวลา 00.50 น. เหตุการณ์จลาจลบริเวณหน้ากรม
ประชาสัมพันธ์ และหน้าโรงแรมรัตนโกสินทร์ ยังคงมีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ผู้ชุมนุม
ได้ยึดรถบรรทุก ลักษณะคล้ายรถบรรทุกแก๊สขับมาระยะใกล้ แล้วเข็นเข้าไปใส่แถวเจ้าหน้าที่
ที่พร้อมจุดไฟเผา

สำหรับภาพที่แสดงถึงเหตุการณ์ในช่วงนี้ ไม่มีความแตกต่างกันในวิดีโอ
เทป ไม่ว่าจะเป็วิดีโอเทปที่จัดทำโดยองค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม ฝ่ายประชาชน
สื่อมวลชน และฝ่ายกองทัพ ที่ผู้ชมต่างก็จะได้เห็นภาพเหตุการณ์ต่างๆ เหมือนกัน ไม่ว่าจะ
จะเป็นภาพประชาชนช่วยกันเข็นรถเมล์เพื่อให้พุ่งไปยังแถวทหาร ภาพทหารยิงปืน ภาพ
ประชาชนที่หมอบคลาหลบหนี ภาพประชาชนขว้างสิ่งของเข้าไปใส่แถวทหาร ภาพประชาชน
ช่วยกันอุ้มร่างคนเจ็บเข้าไปในโรงแรมรอยัล (รัตนโกสินทร์) ภาพแพทย์และพยาบาลที่
ช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บ ภาพผู้เสียชีวิตถูกคลุมด้วยธงชาติ ภาพป้อมตำรวจที่ถูกไฟไหม้

นอกจากนี้ก็ยังมามีภาพรถที่ถูกเผา ภาพประชาชนจำนวนหนึ่งขึ้นไปยืนบน
รถเมล์ที่นำเข้ามาในบริเวณหน้ากรมประชาสัมพันธ์ ภาพประชาชนส่วนหนึ่งที่นั่งอยู่บริเวณ
ชั้นสองของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ภาพชบวนรถมอเตอร์ไซด์

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาพเหตุการณ์ที่มีการนำมาเสนอในวิดีโอเทปทุก
ม้วน เพื่อแสดงถึงเหตุการณ์การปะทะในครั้งนี้ ก็คือ ภาพทหารที่เล็งกระบอกปืนเข้าไป
ผู้ชุมนุมโดยตรง ภาพของสำนักข่าว VIS NEWS ซึ่งเป็นภาพในขณะที่กำลังทหารบุกเข้า
ไปในโรงแรมรัตนโกสินทร์ และใช้กำลังกับประชาชนที่เข้าไปหลบในนั้น เช่น ใช้เท้าเตะ
ใช้พานท้านปืนกระแทก ตลอดจนภาพของสำนักข่าวอิสระญี่ปุ่น ที่เป็นภาพ ทหารใช้ปืนยิง
คนที่กำลังวิ่งอยู่จนล้มลง

วิดีโอเทปที่จัดทำโดยฝ่ายองค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม และฝ่ายประ
ชาชนนั้น ยังได้นำลักษณะของการนำเสนอภาพเป็นภาพซ้ำ มาใช้ในเหตุการณ์การปะทะ
กันของประชาชนกับฝ่ายทหาร นอกจากนี้ ในวิดีโอเทปฝ่ายประชาชน คือ วิดีโอเทป
"พฤษภาทมิฬ" นั้น ยังใช้วิธีการนำเสนอภาพซ้ำ ในเหตุการณ์ที่ทหารใช้ปืนยิงร่างคนจน
ล้มลง

สำหรับเสียงที่นำมาใช้ในการสร้างภาพความเป็นจริงในเหตุการณ์ช่วงนี้
พบว่า มีการนำเอาเสียงดนตรีที่มีทำนองเศร้าสร้อยมานำเสนอในวิดีโอเทป "บันทึกสีดำ"

และมีการใช้เสียงเพลง "ใครฆ่าประชาชน" ประกอบการนำเสนอเหตุการณ์ ในวิดีโอเทป "หมายเหตุพฤษภาฯ" และเพลงเพื่อชีวิต ที่มีเนื้อหาเป็นการร้องขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทหาร ยุติการเช่นฆ่าทำร้ายประชาชน มาใช้ในวิดีโอเทป "พฤษภาทวิโศก" ในขณะที่ในวิดีโอเทป "พฤษภามิณี" นั้น จะใช้วิธีการปล่อยเสียงที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ เป็นระยะเวลาต่อเนื่องกัน โดยใช้ข้อความบรรยายแต่น้อย

ส่วนวิดีโอเทปที่จัดทำโดยหน่วยงานสื่อมวลชนนั้น ใช้วิธีการปล่อยเสียงที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ ประกอบภาพเหตุการณ์

วัตถุประสงค์ของกองทัพนั้น มีการนำเสียงดนตรี ในทำนองตื้นเต้น มาใช้ในการสร้างภาพความเป็นจริงในเหตุการณ์การปะทะกันนี้

จ. กำลังทหารเข้าควบคุมการชุมนุมไว้ได้ และมีการจับกุมผู้ชุมนุมส่วนหนึ่งไปไว้ที่โรงเรียนพลตำรวจนครบาลบางเขน และในช่วงบ่ายมีการเคลื่อนขบวนผู้ชุมนุมไปยังมหาวิทยาลัยรามคำแหง

วิดีโอเทปที่เป็นขององค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม เช่น วิดีโอ "หมายเหตุพฤษภาฯ" ใช้ถ้อยคำบรรยายถึงเหตุการณ์นี้ว่า

เข้ามิดของวันที่ 19 พฤษภาคม ทหารเข้ากวาดล้างผู้ชุมนุมในโรงแรมรอยัล ซึ่งเป็นศูนย์ประชุมพยาบาลผู้ได้รับบาดเจ็บ ประชาชนราว 2 พันคน ถูกจับกุมเป็นเชลยศึก

แม้จะได้รับการปราบปรามอย่างรุนแรง แต่ถึงเวลาช่วงนั้น ผู้คนผู้เฝ้าหาความยุติธรรม มีอาจหยุดยั้งวิญญาณแห่งเสรีชนได้ ดังนั้นวันที่ 20 พฤษภาคม กลุ่มผู้ชุมนุมได้เคลื่อนย้ายการชุมนุมสู่มหาวิทยาลัยรามคำแหง การชุมนุมที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงดำเนินต่อไปอย่างสงบ มีการตรวจค้นอาวุธผู้จะเข้าร่วมชุมนุม ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ในขณะที่วิดีโอ "พฤษภาทวิโศก" บรรยายเหตุการณ์เดียวกันนี้ว่า

สถานการณ์ในขณะนั้น ดูเหมือนว่า ประชาชนจะพ่ายแพ้ เพราะกำลังทหารเข้าควบคุมพื้นที่ไว้ได้แทบทั้งหมด ผู้นำทางทหารอาจจะดีใจในผลการปฏิบัติการในเช้าวันนั้น

แต่นั้นคือการคาดคิดอย่างมหันต์ เพราะประชาชนจะไม่มีวันพ่ายแพ้

จากจำนวนคนที่เหลือเพียงไม่กี่ร้อยคนบนถนนราชดำเนิน ได้ไปเริ่มต้นกันใหม่ที่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และแม้ว่าฝ่ายทหารจะกดดันผู้ชุมนุมอย่างไรก็ตาม ประชาชนยังคงหลั่งไหลไปที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งเป็นฐานที่มั่นสุดท้าย

วิดีโอเทป "พฤษภาทมิฬ" ใช้ข้อความบรรยายว่า

05.00 น. เศษ ทหารทั้งหมดได้รวมกำลังกันอีกครั้งหนึ่ง ดาหน้าเข้ากวาดล้างครั้งสุดท้าย พร้อมด้วยรถดับเพลิง ทหารบุกเข้าโรงแรมรัตนโกสินทร์ ที่มั่นของกลุ่มผู้ชุมนุม การทำลายล้างของกลุ่มผู้มีอาวุธ กับประชาชนมือเปล่าได้เกิดขึ้น

ส่วนเทปโทรทัศน์ของช่อง 9 กล่าวถึงเหตุการณ์นี้ว่า

วันที่ 19 พ.ค. ทหารและตำรวจ ได้บุกเข้าไปควบคุมพื้นที่ จับกุมผู้ชุมนุมไว้ได้ประมาณ 1 พันคน ในเวลา 6 นาฬิกา ส่วนบริเวณชุมนุมเต็มไปด้วยความเสียหายของรถขสมก. รถบรรทุกน้ำมัน ตลอดจนอาคาร สถานที่ราชการในบริเวณดังกล่าว

เวลา 17 นาฬิกา กลุ่มผู้ชุมนุมคัดค้านนายกรัฐมนตรี้ รวมตัวกันใหม่ที่บริเวณมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้เข้าชุมนุมประมาณ 2 หมื่นคน มีการตั้งเครื่องกีดขวาง ป้องกันการโจมตีของทหารและตำรวจ ขณะชุมนุม มีชายสองคนลอบเข้าไปจุดไฟเผารถปุนซีเมนต์ที่ผู้ชุมนุมใช้ปิดกั้น และถูกจับกุมตัวไว้ได้ คือนายสุชาติ ศรีพิทักษ์

วันที่ 20 พ.ค. ทหารและตำรวจตรึงกำลังจุดชุมนุมหน้ารามคำแหง แต่ไม่มีการปะทะกัน ส่วนบริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย มีกลุ่มผู้ชุมนุมจำนวนหนึ่ง รวมตัวกันเผารถขยะ 2 คัน และรถที่จอดอยู่บริเวณนั้น ทำลายสัญญาณไฟจราจร รวมทั้งเผากระถางใส่ต้นไม้ ทหารตำรวจได้บุกเข้าไป จนผู้ชุมนุมหนีกระจัดกระจาย

พล.อ. สุจินดา คราประยูร นายกรัฐมนตรี แถลงผ่านโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยว่า เหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น ในช่วงที่ผ่านมา มีผู้เสียชีวิต 40 คน บาดเจ็บประมาณ 600 คน ซึ่งมีทั้งเจ้าหน้าที่ และประชาชน พร้อมทั้งชี้แจงต่อกรณีข่าวลือต่างๆด้วย

ส่วนวิดีโอเทปของบริษัท EM NEWS ใช้ข้อความบรรยายถึงเหตุการณ์ในช่วงนี้ว่า

19 พ.ค 35 05.00 น. กองกำลังทหารเริ่มเข้าสลายผู้ชุมนุม

14.45 น. พล.อ.สุจินดา คราประยูร แถลงถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ในขณะที่วิดิทัศน์ของกองทัพ กล่าวถึงเหตุการณ์ช่วงนี้ว่า

เวลา 05.00 น. รัฐบาลได้ตัดสินใจให้กองกำลังรักษาพระนคร เข้าสลายฝูงชนที่ก่อการจลาจลบริเวณหน้ากรมประชาสัมพันธ์ และบริเวณหน้าโรงแรมรัตนโกสินทร์ ควบคุมผู้ก่อความไม่สงบได้ 700 คน และแก๊งค์มอเตอร์ไซด์ได้ 9 คน โดยไม่มีการสูญเสียทั้งสองฝ่าย และไม่มีเหตุการณ์รุนแรงแต่อย่างใด

หลังจากนั้น ข่าวลือต่างๆ ได้แพร่สะพัดออกไปอย่างกว้างขวางทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด เกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งข่าวลือในการปล้นธนาคาร การจะก่อวินาศกรรมในย่านชุมชนใหญ่ๆ โดยหวังจะขยายความวุ่นวายให้มากยิ่งขึ้น จนเจ้าหน้าที่ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ไว้ได้

เวลา 16.15 น. กลุ่มผู้ชุมนุมบางส่วน พยายามที่จะเผาสถานีตำรวจชนະสงคราม เพื่อบังคับให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปล่อยผู้ต้องหา ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ ได้เข้าดำเนินการสลายฝูงชนด้วยความละมุนละม่อม แต่กลับถูกโต้ตอบด้วยอาวุธปืน

ในคืนวันที่ 19 พฤษภาคม 2535 สถานการณ์ความวุ่นวาย ซึ่งก่อขึ้นโดยผู้ก่อความไม่สงบ ได้ลดลงระดับหนึ่ง แต่ก็มี ความพยายามที่จะให้เหตุร้ายดำเนินต่อไปอย่างยืดเยื้อ ยังคงมีการทำลายสิ่งสาธารณะประโยชน์ และพยายามที่จะเข้าปล้นร้านปืนบริเวณสี่แยกอนุสาวรีย์ ทำให้มีการปะทะกับเจ้าหน้าที่ มีผู้บาดเจ็บทั้งสองฝ่าย และเริ่มมีการรวมตัวของกลุ่มผู้ชุมนุม ที่บริเวณมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ในส่วนของภาพเหตุการณ์ที่แสดงถึงเหตุการณ์ในช่วงของการที่ทหารเข้าควบคุมการชุมนุมไว้ได้ นั้น พบว่าไม่มีความแตกต่างกันมากนักในวิดีโอเทป ไม่ว่าจะ เป็นฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม ฝ่ายประชาชน สื่อมวลชน ตลอดจนฝ่ายกองทัพ ซึ่งเป็นภาพ

ทหารกับผู้ชุมนุมที่ถูกควบคุมตัวและถูกจับมานั่งรวมกันบริเวณหน้าโรงแรม ผู้ชุมนุมที่เป็นผู้ชายถูกบังคับให้ถอดเสื้อและถูกมัดมือไขว้หลัง บางคนถูกปิดตา

ในวิดีโอเทปขององค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม ฝ่ายประชาชน และสื่อมวลชนนั้น จะมีการเสนอภาพผู้ชุมนุมบางคนถูกบังคับให้กระโดดกบ ภาพความเสียหายที่เกิดขึ้น อันได้แก่ รถประเภทต่างๆที่ถูกเผา ซากอาคารกรมประชาสัมพันธ์ และกรมสรรพากรที่ถูกเผาเช่นเดียวกัน ภาพรอยเลือดที่ปรากฏด้านข้างของรถเมล์บริเวณที่นั่งของคนขับ ภาพรอยกระสุนที่ปรากฏบนรถเมล์ ภาพซากรถเมล์ที่ถูกเผา ตลอดจนผู้ชุมนุมที่ถูกทหารจับตัวขึ้นรถ ในขณะที่ในวิดีโอเทปของกองทัพนั้น จะมีภาพทหารที่ช่วยเอายาใส่แผลให้กับผู้ชุมนุม

ส่วนเหตุการณ์การชุมนุมที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีการนำเสนอในวิดีโอเทปขององค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม ประชาชน และสื่อมวลชนนั้น ภาพที่แสดงถึงเหตุการณ์จะเป็นภาพประชาชนที่เคลื่อนขบวนไปตามถนนเพชรบุรี มุ่งสู่มหาวิทยาลัยรามคำแหง และภาพผู้ชุมนุมช่วยกันติดตั้งเครื่องกีดขวางบนถนน ภาพผู้ชุมนุมในมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ในเรื่องของการใช้เสียงในการสร้างภาพความเป็นจริงของเหตุการณ์ในช่วงนี้ ในวิดีโอเทปขององค์กรประชาธิปไตย มีการนำเอาเสียงดนตรีทำนองเศร้าๆ มานำเสนอประกอบเหตุการณ์ ในขณะที่วิดีโอของฝ่ายประชาชน เช่น วิดีโอเทป "พฤษภามหาวิปโยค" นั้น ใช้เสียงเพลง "นกสีเหลือง" ซึ่งเป็นเพลงเพื่อชีวิต ซึ่งมีเนื้อหาที่กล่าวถึง ความสูญเสียในชีวิตของประชาชนที่ต่อสู้เรียกร้องประชาธิปไตย มาใช้ประกอบภาพเหตุการณ์การสลายการชุมนุม และควบคุมตัวผู้ชุมนุม

ช. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งให้พล.อ. สุจินดา และพล.ต. จำลอง เข้าเฝ้า เพื่อรับกระแสพระราชดำรัส ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

วิดีโอเทปที่จัดทำโดยองค์กรประชาธิปไตย บรรยายถึงเหตุการณ์ในช่วงนี้ ดังนี้

วิดีโอ "บันทึกสีดำ" บรรยายว่า

แล้วพระพิรุณ ก็โปรยปรายลงมา ในคืนวันพุธที่ 20 พฤษภาคม 2535 ประชาชนคนไทยทั้งชาติ ได้เห็นภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระมหากษัตริย์คุณ ที่พระราชทานให้เกินกว่าดวงใจไทยทั้งชาติจะบรรยายได้

ก่อนหน้าคำบรรยายข้างต้น ผู้จัดทำนำเสนอพระดำรัสของ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ต่อกกรณีวิกฤติการณ์ดังกล่าว ซึ่งมีเนื้อหาให้คนไทยสามัคคี และให้รักษาชีวิตของคนไว้

นอกจากนี้ ยังใช้เสียงของผู้บรรยาย กล่าวถึง พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ว่า

ขอให้ทั้งสองท่านเข้ามา คือไม่เผชิญหน้ากัน แต่หันหน้าเข้าหากัน และสองท่านนี้ก็เท่ากับเป็นผู้แทนฝ่ายต่างๆ คือไม่ใช่สองฝ่าย ฝ่ายต่างๆที่เผชิญหน้ากัน ให้ช่วยแก้ปัญหาปัจจุบันนี้ คือความรุนแรงที่เกิดขึ้น แล้วก็เมื่อเมื่อเยียวยาปัญหานี้ได้แล้ว จะมาพูดกันปรึกษากันว่า จะทำอย่างไรให้ประเทศไทย ได้มีการสร้างพัฒนาขึ้นมาได้ (ดูรายละเอียด กระแสพระราชดำรัส ในภาคผนวก)

ส่วนวิดีโอเทป "หมายเหตุพฤษภาฯ" บรรยายถึงเหตุการณ์นี้ว่า

เวลา 5 ทุ่มครึ่ง โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ ถ่ายทอดข่าวพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้พล.อ. สุจินดา และพล.ต. จำลอง เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

การปราบปรามเช่นฆ่าประชาชน ที่ดำเนินมาเป็นเวลา 3 วัน ได้ยุติลงในคืนวันที่ 20 พฤษภาคม

วิดีโอ "พฤษภามหาวิปโยค" นำเสนอภาพเหตุการณ์ โดยไม่มีการใช้ถ้อยคำบรรยาย

เทปโทรทัศน์ของช่อง 9 บรรยายถึงเหตุการณ์เดียวกันนี้ว่า

วันเดียวกัน โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ยังได้เผยแพร่พระดำรัส

ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งอยู่ระหว่างเสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐเกาหลี และพระดำรัสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งอยู่ระหว่างเสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐฝรั่งเศส ถึงสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น ด้วยความห่วงใย และทรงขอให้เลิกใช้ความรุนแรงทำร้ายกัน และเร่งหาแนวทางในการยุติปัญหาโดยเร็ว

และด้วยพระบารมีปกเกล้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระบาทสมเด็จพระบรมราชวโรกาสให้พล.อ.สุจินดา คราประยูร นายกรัฐมนตรี และพล.ต.จำลองศรีเมือง ตัวแทนของผู้ชุมนุม เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท รับกระแสพระราชดำรัส ให้ทั้งสองเลิกการเผชิญหน้ากัน หันมาร่วมกันหารือ เพื่อแก้ปัญหาของชาติอย่างประนีประนอม เป็นผลให้สถานการณ์สงบลงด้วยดี

ส่วนผู้ชุมนุมที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ต่างพร้อมใจกันร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี และสลายการชุมนุมไป โดยจะไปรวมตัวกันที่หน้ารัฐสภา เพื่อจะไปฟังการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ในวันที่ 25 พ.ค

สำหรับวิดีโอเทปของบริษัท EM NEWS นั้น ไม่ได้ใช้ถ้อยคำบรรยายในการกล่าวถึงเหตุการณ์นี้ แต่มีการนำเสนอภาพเหตุการณ์ โดยนำมาจากรายการ The Big Story ของสำนักข่าว CNN ซึ่งนำเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นในกรุงเทพ หรือ Bloodshen in Bangkok

ส่วนวิดิทัศน์ของกองทัพนั้น กล่าวถึงเหตุการณ์ตอนนี่ว่า

วันที่ 20 พฤษภาคม สถานการณ์การก่อความวุ่นวาย ยังคงปรากฏอยู่ในหลายพื้นที่ ในลักษณะของการเผาทำลายสิ่งสาธารณประโยชน์ และยานพาหนะของเจ้าหน้าที่ และประชาชน สถานการณ์มีที่ท่าจะยืดเยื้อ โดยเฉพาะที่บริเวณมหาวิทยาลัยรามคำแหง

เวลา 20.10 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ องคมนตรีและรัฐบุรุษ อัญเชิญกระแสพระราชดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม ให้พล.อ.สุจินดา คราประยูร นายกรัฐมนตรี และพล.ต.จำลองศรีเมือง เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท รับกระแสพระราชดำรัส และต่อมาเมื่อเวลา 24.00 น. โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ได้ออกอากาศแพร่ภาพ โดย

สรุปให้หันหน้าเข้าหากัน เพื่อคลี่คลายสถานการณ์ด้วยความสงบ เพื่อผลประโยชน์ของชาติ เป็นสำคัญ

ภาพที่แสดงถึงเหตุการณ์ในตอนนั้น มีการนำเสนอเหมือนกันหมดในวิดีโอเทป ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายใดก็ตาม นั่นคือ ภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานพระราชวโรกาสให้พล.อ.สุจินดา และพล.ต.จำลอง เข้าเฝ้า ที่พระตำหนักสวนจิตรลดา

การใช้เสียงประกอบในเหตุการณ์ตอนนั้น ผู้จัดทำวิดีโอเทปส่วนใหญ่จะใช้วิธีการปล่อยเสียงพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยกเว้นแต่วิดีโอเทป "บันทึกสีดำ" ที่ใช้เสียงผู้บรรยาย ในการกล่าวถึงพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

กล่าวโดยสรุปแล้ว การสร้างภาพความเป็นจริงในช่วงวิกฤตการณ์นี้ พบว่ามีการเน้นวิธีการใช้ถ้อยคำบรรยายเหตุการณ์ เนื่องจากว่า ภาพที่แสดงถึงเหตุการณ์ในช่วงนี้ มีข้อจำกัด และผู้จัดทำส่วนใหญ่ต้องอ้างอิงถึงภาพเหตุการณ์เดียวกัน ดังนั้น การใช้ถ้อยคำในการกล่าวถึงเหตุการณ์ จึงเป็นวิธีการที่ผู้จัดทำจะสามารถสื่อถึงทัศนะของผู้จัดทำ ที่มีต่อเหตุการณ์ในช่วงนี้ ไปยังผู้ชมอย่างได้ผลที่สุด

3. เหตุการณ์หลังวิกฤตการณ์

การสร้างความเป็นจริงในช่วงหลังวิกฤตการณ์นั้น พบว่า มีความแตกต่างกันไปในวิดีโอเทปของแต่ละฝ่าย ขึ้นกับเหตุการณ์ที่ผู้จัดทำวิดีโอเทปนั้นๆ นำมาเสนอเป็นความเป็นจริงในช่วงหลังวิกฤตการณ์

วิดีโอเทปที่จัดทำโดยองค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม เช่น วิดีโอ "บันทึกสีดำ" ใช้ถ้อยคำบรรยายถึงเหตุการณ์การลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพล.อ.สุจินดา ว่า

แม้พล.อ.สุจินดา จะลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเรียบร้อยแล้ว แต่ดูเหมือนสถานการณ์ยังคงคุกรุ่นเหมือนไฟช้อนเชื้อ トラบใดที่บทสรุปที่ดีที่สุดยังคงค้นไม่พบ คนที่สั่งการสังหารหมู่ประชาชน ยังคงอยู่ในประเทศได้อย่างไม่มีความผิด และท่าทีของพรรครัฐบาลทั้ง 5 ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างยิ่งกับเหตุการณ์พฤษภาทมิฬในครั้งนี้ จะยังคงยืนกรานเป็น

รัฐบาลอยู่ต่อไป

ในขณะที่วิดีโอเทป "หมายเหตุพฤษภาฯ" ซึ่งเน้นการนำเสนอถึงผลกระทบและความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ ก็ใช้วิธีการนำเสนอค่าให้สัมภาษณ์ของผู้ที่ได้รับบาดเจ็บจากเหตุการณ์ ตลอดจนญาติของผู้ที่เสียชีวิต และสูญหายในเหตุการณ์

ส่วนวิดีโอเทปของหน่วยงานสื่อมวลชน ที่นำเสนอภาพเหตุการณ์หลังวิกฤตการณ์นั้น ก็อาศัยภาพของเหตุการณ์ เป็นสิ่งที่แสดง "ความเป็นจริง" หลังวิกฤตการณ์ ไม่ว่าจะ เป็นภาพการทำข่าวของบรรดาสื่อมวลชน ที่สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการแสดงความรับผิดชอบในเหตุการณ์ครั้งนี้ ตลอดจนภาพเหตุการณ์อื่นๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การที่มีประชาชนจำนวนมาก หลังไหลไปดูเหตุการณ์ที่ถนนราชดำเนิน หรือ ภาพเหตุการณ์การทำบุญอุทิศส่วนกุศล ให้กับผู้ที่เสียชีวิตในเหตุการณ์ ซึ่งมีผู้ร่วมทำบุญเป็นจำนวนมาก รวมทั้งการประท้วงของคนไทยในต่างประเทศ และการประชุมสภาเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญ

ในขณะที่วิดีโอของกองทัพ ก็อาศัยภาพเหตุการณ์ ที่ทหารให้การช่วยเหลือประชาชน และภาพเหตุการณ์ในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ ตลอดจนใช้ถ้อยคำอธิบายถึงเหตุการณ์ เพื่อสร้างภาพความเป็นจริงหลังวิกฤตการณ์ (ดูรายละเอียดการสรุปข้อเท็จจริงในวิดีโอทัศน์ สรุปสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในประเทศ พ.ศ. 2535 ในภาคผนวก)

การใช้วิธีการทางสัญลักษณ์ในการสร้างความหมายของเหตุการณ์

นอกจากการใช้ภาพ และประเด็นในการนำเสนอ ในการสร้างความ เป็นจริงของวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว ผู้จัดทำวิดีโอเทปที่ศึกษา ยังมีการนำวิธีการทางสัญลักษณ์ มาใช้ในการสร้างความหมายความเป็นจริงของเหตุการณ์ทางการเมืองในครั้งนี้ด้วย

วิดีโอเทปที่มีการนำเอาวิธีการทางสัญลักษณ์ มาใช้ในการสร้างความหมายความเป็นจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเดือนพฤษภาคม 2535 ที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ วิดีโอเทปที่จัดทำโดยองค์กรที่มีส่วนร่วมในการชุมนุม

ประเภทของสัญลักษณ์ที่พบว่ามีมีการนำมาใช้ในวิดีโอเทปของหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการชุมนุมโดยตรงนี้ มีทั้งภาพเหมือน (Icon) เครื่องบ่งชี้ (Index) และ สัญลักษณ์ (Symbols)

วิดีโอเทป "บันทึกสีดำ" ใช้ภาพกราฟฟิคที่เป็นรูปคล้ายหยาดเลือดสีแดง ในตอนเริ่มต้นของวิดีโอเทป สีแดงของสิ่งที่มีลักษณะคล้ายกับหยาดเลือดนั้น ให้ความรู้สึกถึง

วิดีโอเทป "บันทึกสีดำ" ใช้ภาพกราฟฟิคที่เป็นรูปคล้ายหยาดเลือดสีแดง ในตอนเริ่มต้นของวิดีโอเทป สีแดงของสิ่งที่มีลักษณะคล้ายกับหยาดเลือดนั้น ให้ความรู้สึกถึงความน่ากลัว และสื่อถึงความตาย ซึ่งให้เห็นถึงความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ในช่วงเหตุการณ์ก่อนวิกฤตการณ์นั้น ผู้จัดทำวิดีโอเทป "บันทึกสีดำ" นำเสนอถึงเหตุการณ์การยึดอำนาจของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ โดยเสนอเป็นภาพกราฟฟิค ทหารและปืน ชื่อนอยู่บนภาพอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ซึ่งผู้จัดทำใช้ภาพอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยนี้เป็นทั้งภาพเหมือนและตัวหมาย (Signifier) ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ภาพปืนและทหารที่ชื่อนอยู่บนสัญลักษณ์แห่งประชาธิปไตยนั้น เสมือนเป็นเครื่องบ่งชี้ว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตย กำลังถูกแทรกแซง จากสถาบันทหาร

นอกจากนี้ ผู้จัดทำวิดีโอเทปเดียวกันนี้ ยังนำเอา "นกพิราบ" มาเป็นสัญลักษณ์แทนประชาชนที่ชุมนุม เรียกร้องประชาธิปไตย เป็นการสื่อความหมายถึงการเรียกร้องหาเสรีภาพ โดยสันติ ทั้งนี้ ในช่วงหนึ่งของการนำเสนอเหตุการณ์การสลายการชุมนุมของประชาชน ในบ่ายวันที่ 18 พ.ค. 2535 ผู้จัดทำนำเสนอภาพและเพลงเพื่อชีวิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อสู้เรียกร้องประชาธิปไตยของประชาชน เปรียบเทียบว่าเป็นเหมือนกับนกพิราบ และเมื่อจะกล่าวถึงการสลายการชุมนุมนั้น ผู้จัดทำใช้คำบรรยายว่า "แล้ววันฆ่านกพิราบก็มาถึง" ซึ่งโดยนัยก็คือ การที่กำลังทหารเข้าสลายกลุ่มผู้ชุมนุม ซึ่งนอกจากจะเป็นการใช้นกพิราบเป็นสัญลักษณ์แทนประชาชนที่ชุมนุมแล้ว ก็ยังเป็นการสร้างความหมายเพื่อให้มีการตีความโดยทางอ้อมด้วย โดยที่ใช้นกพิราบเป็นตัวหมายเพื่อสื่อถึงประชาชนที่ชุมนุม

ผู้จัดทำยังนำเสนอภาพรอยกระสุนปืนที่ปรากฏอยู่บนผนังอาคาร ในบริเวณที่ชุมนุม เป็นตัวสื่อในการชี้ให้เห็นถึงการใช้อาวุธรุนแรงเข้าสลายการชุมนุมของฝ่ายเจ้าหน้าที่

ในช่วงท้ายของวิดีโอเทปนี้ ผู้จัดทำนำเสนอภาพของทหารคนหนึ่งเดินเข้ามาหากล้อง (วิดีโอ) แล้วใช้วิทยุมือถือ ปิดหน้ากล้อง หลังจากนั้นก็ใช้สีแดงเป็นตัวช่วยในการตัดต่อภาพจากภาพนี้ไปเป็นภาพตำรวจที่ปะทะกับประชาชนที่ชุมนุม การนำเสนอในลักษณะเช่นนี้ ซึ่งก็คือการที่ทหารใช้วิทยุมือถือปิดหน้ากล้องที่กำลังถ่ายภาพเหตุการณ์ มีนัยที่สื่อถึงความพยายามของฝ่ายทหารในการปิดกั้นการนำเสนอภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่วนสีแดงที่ใช้ สื่อถึงความรุนแรงของเหตุการณ์ อันนำมาซึ่งความสูญเสียในชีวิตของผู้คน

วิดีโอเทป ที่จัดทำโดยหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการชุมนุมอีกหน่วยงานหนึ่ง คือ วิดีโอเทป "หมายเหตุพฤษภาฯ" ซึ่งจัดทำโดยสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย นั้น ก็ได้้นำเอาภาพอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย มาใช้เป็นทั้งภาพเหมือนและสิ่งที่มีถึงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยด้วยเช่นกัน ในช่วงการนำเสนอเหตุการณ์ช่วงก่อน วิกฤตการณ์ ที่คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ทำการยึดอำนาจจากรัฐบาลของ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ

สำหรับวิดีโอเทปที่จัดทำโดยฝ่ายประชาชนนั้น พบว่ามีการนำวิธีการทางสัญลักษณ์ มาใช้ในการสื่อความหมายของเหตุการณ์ที่ถูกนำเสนอ เป็นความเป็นจริงทางการเมือง ในช่วงวิกฤตการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 ด้วยเช่นกัน

วิดีโอเทป "พฤษภามหาวิปโยค" และวิดีโอเทป "พฤษภาทมิฬ" นำเสนอภาพรอยเลือดบนพื้น โดยเจตนาที่จะสื่อความหมายของการสูญเสียในชีวิตของผู้คน จาก วิกฤตการณ์ในครั้งนี้

สำหรับวิดีโอเทปในส่วนของหน่วยงานสื่อมวลชนนั้น พบว่ามีการนำเอาวิธีการทางสัญลักษณ์วิทยา มาใช้ในการสื่อความหมายความเป็นจริงของเหตุการณ์อยู่เช่นกัน

ในการนำเสนอถึงการประท้วง คัดค้านของประชาชน ต่อการดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี ของพล.อ.สุจินดา ผู้จัดทำเทปโทรทัศน์ของช่อง 9 นำเสนอภาพสติ๊กเกอร์ และเข็มกลัด ที่มีการทำขึ้นมา ในช่วงของการชุมนุม ซึ่งมีเนื้อหาต่อต้านการรับตำแหน่ง ของพล.อ.สุจินดา เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการคัดค้านของประชาชน

ส่วนวิดีโอเทปของบริษัท EM NEWS นั้นพบว่า มีการนำเอาวิธีการนำเสนอ ภาพเหตุการณ์ในลักษณะของคู่ตรงกันข้าม ซึ่งเป็นวิธีการทางสัญลักษณ์ ที่ใช้กันมากในการ ถ่ายทำภาพยนตร์ มาใช้ในการสร้างความหมายความเป็นจริงของเหตุการณ์ทางการเมือง ในครั้งนี้ ได้อย่างน่าสนใจ โดยที่การนำเสนอเหตุการณ์ของวิดีโอเทปนี้ ผู้ชมจะ ได้เห็นภาพตัดสลับไปมาโดยตลอด ระหว่างฝ่ายประชาชนที่ชุมนุม และฝ่ายเจ้าหน้าที่ ของรัฐ ตัวอย่างเช่น การชุมนุมของประชาชนที่สนามหลวง กับ การแสดงดนตรีสู้ภัย แล้งที่จัดขึ้นที่สนามกีฬากองทัพบก หรือ ภาพผู้นำการชุมนุมในระหว่างปราศรัย กับภาพ เจ้าหน้าที่ของฝ่ายรัฐกำลังอ่านแถลงการณ์ทางโทรทัศน์ ซึ่งการนำเสนอภาพเหตุการณ์ ในลักษณะคู่ตรงกันข้ามนี้ ทำให้ผู้ชมได้เห็นภาพสองด้านที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน